

ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕФОРМИ:

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ ПРО ПРОСУВАННЯ УКРАЇНИ
У ВИКОНАННІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ДОВКІЛЛЯ

ЛИПЕНЬ 2018

Ця публікація була розроблена за сприяння Європейського Союзу в рамках Ініціативи EU4Energy та за підтримки Міжнародного фонду "Відродження" у рамках Проекту "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію". За зміст цієї публікації несуть відповідальність Громадська організація "ДІКСІ ГРУП", а також Громадянська мережа "ОПОРА", Всеукраїнська громадська організація "Енергетична Асоціація України", Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля", Асоціація "Європейсько-Українське енергетичне агентство". Зміст цієї публікації не жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу та/або Міжнародного фонду "Відродження".

До ініціативи EU4Energy належить вся підтримка ЄС, націлена на покращення енергозабезпечення, енергетичної безпеки та взаємозв'язків, а також на просування енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії у країнах Східного партнерства –Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Грузії, Республіці Молдова та Україні. ЄС надає цю підтримку шляхом фінансування проектів та програм, що сприяють реформуванню енергетичних ринків та скороченню національної енергетичної залежності та споживання. В більш довгостроковій перспективі, енергозабезпечення стане більш надійним, прозорим та фінансово доступним, скорочуючи таким чином енергетичний дефіцит та зменшуючи вартість рахунків за електроенергію як для громадян, так і для приватного сектору. Додаткова інформація на веб-сторінці: www.EU4Energy.eu

Проект "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію" ставить за мету посилення ролі громадянського суспільства в адвокації реформ в енергетиці та пов'язаних секторах.

Ключовими цілями проекту є:

- моніторинг втілення Угоди про Асоціацію в частині енергетики, включаючи відповідні зобов'язання щодо довкілля та питань, пов'язаних з торгівлею;
- посилення спроможності громадських експертів та місцевих діячів відслідковувати фактичну реалізацію реформ;
- сприяння громадському діалогу для належної імплементації Європейських реформ енергетики та довкілля;
- інформування заінтересованих сторін та українського суспільства про значення та потенційні вигоди Європейських реформ в енергетиці та довкіллі для того, щоб дати їм можливість тримати уряд підзвітним за проведення реформ.

Проект фінансується Європейським Союзом в рамках ініціативи EU4Energy та співфінансується Міжнародним фондом "Відродження"

www.enref.org

Короткі висновки

Експерти **газового** сектора відзначають направлення ВРУ на повторне друге читання законопроекту про забезпечення прозорості у видобувних галузях (№6229) і реєстрацію двох депутатських ініціатив, покликаних на законодавчому рівні встановити засадничі принципи політики з енергетичної безпеки, а також організаційні механізми її втілення в життя. Крім того Кабмін вдався до пробного впровадження процедури електронних аукціонів з продажу дозволів на користування нафтогазоносними надрами. Тоді як уряд затвердив план заходів з підготовки ПЕК до опалювального сезону 2018/19 років і знову відклав рішення про зміну ціни на газ для населення.

Експерти Цільової групи "**Електроенергетика та ядерна безпека**" відзначають реєстрацію проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо здешевлення електричної енергії (№ 8626), яким пропонується зменшити акциз на електроенергію та встановити порядок розрахунку оптової ціни на електроенергію, яка зменшує паливну складову на вугілля та зміну методикку НКРЕКП. Також реєстрацію законопроектів, що врегульовують питання енергобезпеки (рег.№8609) та пропонують механізм повернення до державної власності ТЕЦ та ТЕС (рег. № 8572).

Цільова група "**Енергоефективність та соціальні питання**" зафіксувала ухвалу КМУ постанови, яка впорядкує моніторинг встановлення лічильників тепла, що має принципову важливість для досягнення всеохопного обліку теплової енергії. Також важливим є прийняття проекту рамкового Технічного регламенту щодо вимог з екодизайну для енергоспоживчих продуктів, який врегулює процес ухвалення відповідних регламентів, а також дозволить швидше прийняти останні неприйняті регламенти з екодизайну. Успіхом є ухвала двох порядків на виконання закону "Про енергетичну ефективність будівель".

Серед висновків Цільової групи "**Довкілля та відновлювані джерела енергії**" зазначається, що Комітет екополітики ВРУ розглянув та запропонував прийняти за основу зареєстрований у Верховній Раді України проект закону про стратегію державної екологічної політики на період до 2030 року. Одночасно розпочалась підготовка та оприлюднення необхідних актів для початку проведення процедури стратегічної екологічної оцінки відповідно до прийнятого нещодавно закону.

Експерти сектора **нафти та нафтопродуктів** звертають увагу на публікацію Плану заходів з реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України. Також важливим є те, що Кабінет Міністрів оголосив про схвалення «дорожньої карти з проведення міжнародних нафтогазових аукціонів».

В сфері **бізнес-клімату** експерти відзначили активізацію підготовки запровадження Єдиного казначейського рахунку для сплати мит, реєстрацію законопроекту щодо заміни податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал. Також, наголосили на ініціативі уряду щодо переходу видачі ліцензій на користування надрами в онлайн режим, що дозволить значно спростити входження на український видобувний ринок іноземних інвесторів.

Найбільш вживані скорочення

Короткі висновки

ДП – державне підприємство
НАЕК – Національна атомна енергогенеруюча компанія
АЕС – атомна електростанція
КМУ – Кабінет Міністрів України
НАК – Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»
НКРЕКП – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
ВДІВ – відпрацьовані джерела іонізуючого випромінювання
МФО – міжнародні фінансові організації
НАЗК – Національне агентство з питань запобігання корупції
ОРЕ – оптовий ринок електричної енергії
ОЕС – об'єднана енергетична система
ТЕС – теплова електростанція
ТЕЦ – теплоелектроцентраль

Протягом липня ВРУ було направлено на повторне друге читання законопроект про забезпечення прозорості у видобувних галузях (№6229) і зареєстровано дві депутатських ініціативи, покликаних на законодавчому рівні встановити засадничі принципи політики з енергетичної безпеки, а також організаційні механізми її втілення в життя.

З метою забезпечити більшу відкритість вітчизняного сектора видобування газу, Кабмін вдався до пробного впровадження процедури електронних аукціонів з продажу дозволів на користування нафтогазоносними надрами. Крім того, уряд затвердив план заходів з підготовки ПЕК до опалювального сезону 2018/19 років і знову відклав рішення про зміну ціни на газ для населення, цього разу – до 1 вересня 2018 року. На тлі підтримки урядом поточної діяльності "Нафтогазу", вираженої в ухваленні двох розпоряджень, помітних зрушень у сфері його реформування не відбулося.

Регулятор провів перевірку ліцензійної діяльності АТ "Укртрансгаз", якою було встановлено порушення вимог законодавства, в частині забезпечення заходів з переходу на добове балансування ринку. Через неготовність оператора ГТС до такого переходу, НКРЕКП було прийнято рішення відтермінувати іще на 2 місяці впровадження цієї процедури. Паралельно комісія прийняла для подальшого обговорення проект змін до Кодексу ГТС, що узгоджують частину розбіжностей у позиціях регулятора та оператора ГТС стосовно добового балансування. Крім того, НКРЕКП затвердила зміни до Кодексу ГРМ, типового договору розподілу природного газу, а також десятирічний план розвитку газосховищ "Укртрансгазу".

Зустріч представників України, Росії та ЄС з приводу транзиту російського газу українською ГТС після 2019 року, що відбулася у Берліні, завершилася готовністю сторін сформуванню експертну групу, яка у вересні розпочне напрацювання рамкової концепції майбутньої домовленості.

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, на заміну Директиви 2003/55/ЄС (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА

На засіданні ВРУ 3 липня депутати ухвалили рішення (постанова №6229/П¹) повернути профільному Комітету ВРУ з питань ПЕК на доопрацювання законопроект щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях. Передбачено подати його на повторне друге читання після внесення правок.

Також протягом першого тижня липневої сесії депутати зареєстрували проект постанови ВРУ (№8567²) про звернення Верховної Ради до Кабміну з вимогою вжити невідкладних заходів із зниження цін і тарифів на житлово-комунальні послуги для населення (у т.ч. газ) – до рівня початку 2014 року.

До того ж, у липні ВРУ було зареєстровано окремий законопроект про засади державної політики у сфері енергетичної безпеки (№8609³). Крім іншого, законопроектом визначено донині відсутні в законодавчому полі України терміни, такі як "енергетична безпека", "загроза енергетичній безпеці", "енергетична дипломатія", дано оцінки загрозам та управлінню ризиками у цій сфері, а також передбачено створити інституцію уповноваженого з енергетичної безпеки. Серед пріоритетів державної політики з енергобезпеки відзначено надійне функціонування газотранспортної системи та створення стратегічних резервів паливно-енергетичних ресурсів, відповідно до законодавства ЄС.

Паралельно депутати зареєстрували пропозиції про внесення до деяких законів змін, призначених сприяти посиленню енергетичної незалежності країни (законопроект №8631⁴). Запропоновано,

---

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64408

² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64369

³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64445

⁴ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64480

зокрема, доповнити статтю 7 Закону "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики", стосовно основ політики в економічній сфері, такими пунктами: про досягнення високого рівня енергобезпеки, збільшення обсягу власного видобутку енергоносіїв, а також протидію реалізації газопроводу "Північний потік-2" та інших газопроводів для доставки газу із Росії до країн ЄС в обхід України.

Свій внесок у підтримку енергонезалежності зробив і уряд, завдання якого, на думку прем'єр-міністра В. Гройсмана⁵ – забезпечити українському та світовому бізнесу прозорі умови в секторі видобування газу з тим, щоб одержати змогу відмовитися від його імпорту та, завдяки цьому, в кінцевому рахунку знизити ціни на газ. Кабмін ухвалив кілька рішень, спрямованих на нарощення вітчизняного газовидобутку: експериментально запровадив механізм продажу ліцензій на користування надрами на електронних торгах⁶ та затвердив Дорожню карту з проведення міжнародних нафтогазових аукціонів⁷.

Перше рішення має на меті випробувати відкриту онлайн процедуру торгів за ділянки надр⁸, застосування якої зумовить прозорість і можливість рівноправної конкуренції за здобуття спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами⁹. Очікується, що пілотний аукціон буде проведений у січні-лютому 2019 року. Друге рішення покликане прискорити проведення аукціонів із залученням досвідчених іноземних партнерів, що привнесуть в Україну передові технології й можуть забезпечити прогрес у збільшенні обсягів власного видобутку газу¹⁰. У межах підготовки до втілення зазначених урядових рішень, Держгеонадр уже виділила 44 ділянки, які потребують інвестицій для розробки, із запасами природного газу близько 150 млрд кубометрів¹¹.

Допоки залишилася невирішеною урядом проблема підвищення ціни на природний газ для населення – перемовини з МВФ тривають¹². Разом з тим, українська діаспора закликала МВФ не наполягати на підвищенні цін на газ для побутових споживачів України: офіційного листа про це 17 липня надіслав директору-розпоряднику Фонду К. Лагард президент Світового конгресу українців Є. Чолій¹³. Якщо МВФ прийме рішення відмовитись від співпраці з Києвом, це "поставить під загрозу доволі вразливу соціально-економічну ситуацію в Україні, негативно вплине на програму реформ і створить економічну невизначеність", – підкреслено в листі. Щоб зберегти зазначену ціну незмінною до 1 вересня 2018 року, Кабмін вніс відповідні коригування до Положення про покладення спеціальних обов'язків (ПСО) для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку природного газу (постанова №596¹⁴).

---

⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/kabmin-zaprovadzhuye-proceduri-elektronnih-torgiv-na-licenziyi-na-koristuvannya-nadrami-premyer-ministr>

⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/kabmin-zaprovadzhuye-proceduri-elektronnih-torgiv-na-licenziyi-na-koristuvannya-nadrami-premyer-ministr>

⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/volodimir-kistion-uryad-vidkrivaye-shlyah-dlya-prihodu-v-ukrayinu-novitnih-svitovih-tehnologij-gazovidobutku>

⁸ Процедура ухвалено на період з 01.09.2018 р. до 01.09.2019 р., тимчасовий порядок електронних торгів ліцензіями на цей період оприлюднили ЗМІ (<https://www.rbc.ua/rus/news/kabmin-vvodit-elektronnye-torgi-litsenzii-1532596076.html>)

⁹ Останній аукціон Держгеонадр з продажу нових ліцензій на нафтогазоносні ділянки відбувся 20.12.2016 року. У липні цього року відомство продовжило компанії АТ "Укргазвидобування" дію 39-и спецдозволів на користування надрами на 20 років (<http://www.geo.gov.ua/derzhgeonadra-prodovzhili-39-specdozvoliv-at-ukrgazvidobuvannya/>)

¹⁰ За даними голови правління НАК "Надра України" Я. Климовича, Україна має запаси величиною в 452,8 млрд кубометрів газу, доступних для видобутку (<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/finansova-zhilka-pidzhivit-gazonosnu/>)

¹¹ <http://www.geo.gov.ua/kabmin-zatverdiv-proekt-vprovadzhennya-elektronnih-torgiv-z-prodazhu-specdozvoliv-na-koristuvannya-nadrami/>

¹² <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-zalishiv-nezminnoyu-cinu-na-gaz-dlya-naselennya-do-1-veresnya>

¹³ <http://ukrainianworldcongress.org/UserFiles/Image/Letters/Letter%20to%20Ms.%20Christine%20Lagarde%20IMF%20Managing%20Director.pdf>

¹⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-22-bereznia-2017-r-187-->

З метою вирішити колізію, пов'язану з визнанням за судовим рішенням¹⁵ не чинною постанови №203 (зі змінами)¹⁶, що регламентує діючі "соціальні" норми споживання природного газу за відсутності лічильників, Кабмін запропонував знову збільшити ці норми. За проектом постанови КМУ про внесення відповідних змін до постанови №203, оприлюдненим на сайті Міненерговугілля¹⁷, передбачено закріпити такі нормативи: для домогосподарств, що використовують тільки газову плиту, за наявності центрального гарячого водопостачання – 5,8 кубометра/особу на місяць з квітня до вересня та 8,8 кубометра – з жовтня до березня; для споживачів, що користуються газовою плитою, за відсутності центрального гарячого водопостачання – відповідно, 8,3 і 13,7 кубометра/особу на місяць; нарешті, для споживачів, що використовують газову плиту та водонагрівач – на рівні 20 і 25 кубометрів газу на особу на місяць.

Тим часом, за відсутності у липні засідань створеної урядом Координаційної ради з енергореформ, питання схвалення моделі анбандлінгу "Нафтогазу" так і не розрішилося. Натомість, Кабмін ухвалив два розпорядження на підтримку фінансово-господарської діяльності "Нафтогазу". За першим із них (№535-р¹⁸) уряд затвердив графік виплати НАКом до держбюджету нерозподілених дивідендів обсягом 45% від чистого прибутку за 2017 рік (по 0,5 млрд грн щомісяця у липні-вересні плюс 8,099284 млрд грн – не пізніше 30 листопада та ще стільки ж – не пізніше 25 грудня 2018 року). За другим розпорядженням (№536-р¹⁹) – було погоджено зміни до кредитного договору між "Нафтогазом" і ПАТ "Акціонерний банк "Укргазбанк".

Через наявну принципову невизначеність із моделлю відокремлення функції транспортування від "Нафтогазу" та суперечності між претендентами на активи оператора ГТС (до кола яких наразі можна зарахувати і сам "Нафтогаз", і "Укртрансгаз", і його філію "Оператор ГТС України" ("ОГТС")), і новостворену урядом компанію ПАТ "Магістральні газопроводи України" ("МГУ"), достовірність висвітлення у публічній площині перипетій пошуку оптимального рішення анбандлінгу викликає певні сумніви²⁰.

Так, у липні ЗМІ повідомили²¹ про подання заяв на звільнення всім керівним складом "МГУ", з посиланням на вичерпання фінансування компанії в серпні, що могло свідчити про опосередковане рішення Кабміну відмовитися від підтримки цього проекту. Однак, це було офіційно спростовано прес-релізом "МГУ"²², в якому стверджується, що фінансування компанії здійснюється своєчасно і в повному обсязі, згідно з фінансовим планом на 2018 рік, менеджмент "МГУ" працює у штатному режимі, а звільняється лише технічний директор І. Бурлак.

---

¹⁵ <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74545426>

¹⁶ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/203-2016-%D0%BF>

¹⁷ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245287918&cat_id=35082

¹⁸ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pitannya-diyalnosti-publichnogo-akcionernogo-tovaristva-nacionalna-akcionerna-kompaniya-naftogaz-ukrayini>

¹⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/devaki-pitannya-diyalnosti-publichnogo-akcionernogo-tovaristva-nacionalna-akcionerna-kompaniya-naftogaz-ukrayini>

²⁰ Слід зауважити, наприклад, що витяги з офіційного рішення Стокгольмського арбітражу в частині анбандлінгу, посилаючись на які "Нафтогаз" кілька місяців поспіль обґрунтовував свій власний підхід до цього процесу, опубліковані ним лише 17.07.2018 р.

(<http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/4FCFB4E7FB27A102C22582CD005A6339?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>)

²¹ <https://www.epravda.com.ua/news/2018/07/20/638875/>

²² <https://mg.org.ua/pat-%C2%ABmag%D1%96straln%D1%96-gazoprovodi-ukra%D1%97ni%C2%BB-sprostovu%D1%94-%D1%96nformacz%D1%96yu-pro-zv%D1%96lnennya-menedzhtentu-kompan.html>

Зі свого боку, "Нафтогаз" заявив²³, що з урядом узгоджено такі позиції про порядок відокремлення: а) "МГУ" не входить до складу групи "Нафтогаз", б) "відокремлення має відбутися у повній відповідності до європейських норм та у максимально стислі терміни", в) "Нафтогаз" "проводить узгоджену з урядом роботу по розвитку оператора ГТС в межах АТ "Укртрансгаз". У релізі від 24 липня "Нафтогаз" додатково повідомив²⁴, що досягнув згоди з наглядовою радою "МГУ" щодо "дорожньої карти співробітництва, з метою повного і прозорого відокремлення функції оператора ГТС в Україні", та – згідно з погодженим меморандумом про взаємопорозуміння – процес анбандлінгу "має бути завершений на початку 2020 року".

Водночас, за повідомленням для ЗМІ джерела в "МГУ"²⁵, наглядова рада ПАТ "МГУ" поки що (на 26 липня) не погодила меморандуму про співпрацю з НАКом у процесі виділення функції оператора ГТС. Як повідомляється, на плановому засіданні цієї ради було ухвалено одностороннє рішення не підписувати жодного документа з "Нафтогазом" до проведення консультацій з урядом. Джерело підсумувало: "Принципова позиція наглядової ради "МГУ" – бути повноправним суб'єктом у процесі анбандлінгу. Пропозиції ж "Нафтогазу" зводяться до його головної ролі у цьому процесі".

Наприкінці липня "Нафтогаз" активізував процес поділу функцій²⁶, винайнявши консалтингову компанію PricewaterhouseCoopers (PwC) для "підтримки роботи з трансформації АТ "Укртрансгаз". У прес-релізі з цього приводу зазначено, що консультанти PwC розпочали розробку трьох таких напрямів:

- 1) Ідентифікація та підготовка до передачі ПАТ "МГУ" газотранспортних активів АТ "Укртрансгаз", які не беруть участі в діяльності з транзиту природного газу.
- 2) Розробка плану оптимізації та передачі активів та функцій у філію "ОГТС" АТ "Укртрансгаз" та плану виділення філії "ОГТС" у окрему юридичну особу в складі НАК "Нафтогаз України".
- 3) Проведення пілотного проекту з оптимізації та передачі окремих функцій у філію "ОГТС".

Питання завершення анбандлінгу було також порушено в ході саміту Україна-ЄС 9 липня. Як йдеться у спільній заяві за його підсумками, це є необхідним для інтеграції українського енергетичного ринку з європейським²⁷.

Разом з тим, "Нафтогаз" звітував про найбільший у своїй історії прибуток²⁸, що його було одержано за підсумками 2017 року. За результатами оприлюдненого фінансового звіту за 2017 рік, чистий прибуток групи компаній "Нафтогаз" склав 39,4 млрд грн. Як стверджується у прес-релізі НАКу, основним чинником прибутковості групи в 2017 році стала перемога в арбітражних провадженнях проти "Газпрому": "Без позитивного ефекту арбітражу по справі щодо транзиту газу Група понесла б чистий збиток у розмірі 7,4 млрд грн"²⁹.

---

²³ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/D43748D4197D8005C22582D00056AB75?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

²⁴ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/D3572CBE1AF16447C22582D40019EE59?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

²⁵ <https://interfax.com.ua/news/economic/521002.html>

²⁶ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/874DA2D252DBF9EEC22582DB002A6186?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

²⁷ <http://www.consilium.europa.eu/media/36086/joint-statement-eu-ua-summit-2018.pdf>

²⁸ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/5C8F9DC1B2A4AE2FC22582CD003C005D?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

²⁹ Там само

Регулятор ухвалив рішення внести зміни до Кодексу ГРМ та типового договору на розподіл природного газу (постанова №691³⁰). Зміни щодо першого стосуються порядку технічного обслуговування та ремонту внутрішньобудинкових газових мереж, а також введення нової, модифікованої редакції двох глав Кодексу ГРМ: глави 4 "Охоронні зони газорозподільної системи" та глави 10 "Порядок проведення експертизи ЗВТ та пломб". Нововведення до договору стосуються зміни умов здійснення оплати тарифів на послуги розподілу, за різноманітних обставин, зокрема у разі: порушення споживачем строків оплати (умови сплати пені), відмови від встановлення лічильника, зміни власника об'єкта тощо.

Разом з тим, НКРЕКП затвердила план розвитку газових сховищ АТ "Укртрансгаз" на період 2018-2027 роки (постанова №808³¹), що передбачає загальний обсяг фінансування у сумі 13,06 млрд грн, у тому числі в 2018 році – 1,0446 млрд грн. Кошти виділено за статтями: будівництво та реконструкція газосховищ, а також технічне переоснащення дожимних компресорних станцій (ДКС). Так, запланований розподіл фінансування сховищ на 2018 рік складає 64,2 млн грн (будівництво) та 287,1 млн грн (реконструкція), ДКС – 512,3 млн грн (реконструкція) та 77,1 млн грн (переоснащення)³².

Крім зазначеного, НКРЕКП оголосила конкурс на заміщення вакантних посад в апараті регулятора³³, згідно з порядком, затвердженим постановою КМУ №246.

За новими ціновими пропозиціями "Нафтогазу" на серпень 2018 року³⁴, ціни на газ для промислових та інших споживачів, що не підпадають під дію Положення про покладення спеціальних обов'язків, у порівнянні з цінами на липень (і червень) 2018 року, збільшено на 1,7-1,8%. За новим прейскурантом³⁵, ціну газу як товару (з ПДВ) встановлено з 1 серпня 2018 року на таких рівнях: для місячних потреб у газі обсягом до 50 тис. кубометрів включно, не регульованих місячних потреб та місячних потреб від 50 тис. кубометрів без попередньої оплати – 11083,2 грн за тис. кубометрів; для місячних потреб від 50 тис. кубометрів, за умови попередньої оплати³⁶ – 10130,4 грн за тис. кубометрів (такий само рівень ціни – 10130,4 грн за тис. кубометрів – встановлено для дочірніх підприємств, заснованих "Нафтогазом", 100% статутного капіталу яких належить компанії).

Регламент (ЄС) № 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, на заміну Регламенту (ЄС) № 1775/2005 (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА, питання торгівлі (ст. 269-274 УА)

Зважаючи на принципову позицію регулятора щодо необхідності запровадження з 1 серпня добового балансування (як це передбачено постановою №1437³⁷), та факти затягування процесу "Укртрансгазом", НКРЕКП було призначено позапланову перевірку оператора ГТС. Низку порушень, виявлених у процесі перевірки, регулятор оцінив як такі, що призвели до зриву підготовки ринку до своєчасного переходу на роботу в зазначеному режимі. За це на "Укртрансгаз" було накладено

---

³⁰ <http://www.nerc.gov.ua/?id=33204>

³¹ <http://www.nerc.gov.ua/?id=33670>

³² <http://www.nerc.gov.ua/?news=7785>

³³ <http://www.nerc.gov.ua/?news=7690>

³⁴ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/C98C47A12FAB2403C22582D0004CA8EB?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

³⁵ <http://www.naftogaz.com/files/Information/Naftogaz-gas-prices-ne-PSO-August-2018.pdf>

³⁶ Оплати протягом календарного місяця, що передує місяцю поставки газу

³⁷ <http://www.nerc.gov.ua/?id=30366>

штраф у розмірі 850 тис. грн (постанова №788³⁸), саму компанію зобов'язали усунути порушення до початку нового газового року (1 жовтня), створивши та забезпечивши функціонування відповідної інформаційної платформи.

Необхідність дотримання до 1 жовтня діючих правил комерційного балансування за чинною редакцією Кодексу ГТС ухвалена тою ж постановою НКРЕКП, що й штраф "Укртрансгазу". У НКРЕКП підкреслили, що регулятор надалі докладатиме максимум зусиль для переходу на добове балансування. Цей перехід має врегулювати доступ до такого активу, як технологічний природний газ, а щоденний обмін даними про баланс – дати змогу оперативно реагувати на необхідність продавати або купувати потрібні його обсяги. Тим часом, у разі відмови замовника послуг транспортування покрити добовий небаланс, оператор ГТС повинен мати змогу припинити транспортування газу порушнику або висунути таку вимогу про блокування доставки оператору ГРМ. Раніше "Укртрансгаз" виступав за введення добового балансування, саме з метою гарантувати зменшення обсягів несанкціонованого відбору газу. 20 липня "Укртрансгаз" зробив заяву³⁹ про критичний обсяг накопичення боргів перед ним (на 30 червня поточного року – 24,7 млрд грн.), через несанкціонований відбір газу.

1 серпня проект оновленого НКРЕКП Кодексу ГТС із запропонованими комісією змінами опубліковано на сайті регулятора⁴⁰ для публічного обговорення. Як повідомляється, зміни стосуються вдосконалення порядку надання замовниками послуг транспортування фінансового забезпечення оператору ГТС, конкретизації поняття "торгове сповіщення", більш дієвого механізму припинення або обмеження транспортування газу недобросовісним гравцям ринку. Судячи з реакції "Укртрансгазу"⁴¹, який оцінив зміни як позитивні, його зауваження, принаймні частково, було враховано. Серед не врегульованих питань, за повідомленням оператора ГТС, – несанкціонований відбір та плата за нейтральність.

Також "Нафтогаз" розробив і спрямував до НКРЕКП пропозиції⁴² стосовно внесення змін до методики розрахунку тарифів на транспортування природного газу, впровадження яких у практику може привести до зменшення вартості транзиту газу територією України в 2,3 рази, починаючи з 2019 року. Основною метою пропонує змін, оголошеною НАКом, є приведення положень чинної методики у повну відповідність з положеннями ухваленого навесні 2017 року Регламенту Єврокомісії №2017/460.

Оператори ГТС України та Польщі завершили процедуру оцінки незобов'язуючого попиту на потужності на українсько-польському кордоні⁴³. Завдяки процедурі, учасники газового ринку змогли надати свої заявки на потужність в обох напрямках транспортування. Оцінка засвідчила такі результати: близько 3,9 млрд кубометрів на рік у напрямку "Польща–Україна" та близько 1,6 млрд кубометрів у зворотному напрямку. Тепер АТ "Укртрансгаз" та GAZ-SYSTEM S. A. мають змогу

---

³⁸ <http://www.nerc.gov.ua/?id=33565>

³⁹ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/07/nakopycheni-borgy-operatoriv-grm-pered-ukrtransgazom-pidryvayut-energetichnu-bezpeku-ukrany.html>

⁴⁰ <http://www.nerc.gov.ua/?id=33633>

⁴¹ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/07/ukrtransgaz-pozitivno-ocnyu-rshennya-nkrekp-pro-zmni-devakix-polozhen-kodeksu-gts-vdpovdno-do-vropejskix-norm.html>

⁴² <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/3D3CA9437F133C60C22582CC00462B15?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁴³ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/07/ukrtransgaz-ta-gaz-system-uspishno-provely-proceduru-nezobov'yazuyucho-ocnki-popitu-pislya-2019.html>

проаналізувати одержані результати з тим, щоб обґрунтовано визначити обсяги необхідного розширення транскордонних потужностей.

Директива 2004/67/ЄС про заходи захисту безпеки постачання природного газу (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА), дія "Механізму раннього попередження" (Додаток XXVI УА), дії у надзвичайних обставинах (ст. 275-276, 309, 314 УА)

Уряд ухвалив план підготовки об'єктів ПЕК до осінньо-зимового періоду 2018/19 рр. і його проходження (розпорядження №536-р⁴⁴) та зобов'язав Міненерговугілля щомісяця до 5 числа звітувати про стан виконання передбачених планом попередніх заходів.

"Укртрансгаз" продовжив закачування газу в газосховища. За оперативними даними компанії⁴⁵, по закінченні осінньо-зимового періоду 2017/18 рр. (з 8 квітня до 4 серпня 2018 року), запаси газу в ПСГ було поповнено на 5,6 млрд кубометрів (із 7,44 млрд кубометрів до 13,5 млрд кубометрів). Отже, у порівнянні із завершенням минулого опалювального сезону, обсяг газу в ПСГ "Укртрансгазу" збільшився на 75,5%. Кабмін очікує, що запаси у газосховищах на 1 листопада 2018 року становитимуть 17 млрд кубометрів.

У першому раунді тристоронніх консультацій про умови транспортування газу РФ через Україну до країн ЄС з 1 січня 2020 року, що мали місце 17 липня у Берліні⁴⁶, взяв участь міністр економіки ФРН П.Альтмайєр, зацікавленість якого вочевидь зумовлена інтересами Німеччини у контексті реалізації "Північного потоку-2". Тим часом, судячи з офіційних повідомлень, жодних рішень ухвалено не було: сторони озвучили позиції та домовилися про підготовчу роботу експертів і наступну зустріч восени, теж із долученням представника Єврокомісії⁴⁷. Україна та Росія попередньо погодилися на новий формат майбутньої угоди, що відповідатиме європейському законодавству, водночас представник РФ – міністр енергетики О. Новак – оприлюднив вимоги укладання нового транзитного контракту Росією: мирова угода та залагодження проблеми боргу "Газпрому" перед "Нафтогазом" за рішенням Стокгольмського арбітражу⁴⁸. Крім того, О. Новак озвучив також пропозицію відкласти ухвалення домовленостей до моменту одержання рішення за поданою "Газпромом" апеляцією (тобто, на 1,5 роки).

Символічно, що саме у день зазначеної тристоронньої зустрічі газопровід "Північний потік-1" зупинився на планово-попереджувальний ремонт (до кінця липня)⁴⁹. Його зупинка водночас наочно засвідчила й значущість українського транзиту: за даними словацького газотранспортного оператора Eustream⁵⁰, вже на момент зупинки номінація на прокачування газу через ужгородський транзитний коридор зросла зі 168 млн кубометрів до 189 млн кубометрів. Як повідомив "Укртрансгаз"⁵¹, протягом двотижневих профілактичних робіт на газопроводі "Північний потік-1" середньодобові обсяги транзиту газу з РФ до Європи газопроводами України зросли на 20%.

За підсумками липня 2018 року, в порівнянні з липнем 2017 року, обсяги транзиту збільшилися на 13% і досягли 950 млн кубометрів⁵². Таким чином, будучи достатньо потужним і найкоротшим,

---

⁴⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-pidgotovki-obyektiv-palivno-energetichnogo-kompleksu-ukrayini-do-osinno-zimovogo-periodu-201819-roku-ta-iogo-prohodzhennya>

⁴⁵ <http://utg.ua/live>

⁴⁶ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/17/7084524/>

⁴⁷ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/17/7084514/>

⁴⁸ <https://interfax.com.ua/news/economic/518918.html>

⁴⁹ <http://biz.liga.net/ekonomika/tek/novosti/severnyy-potok-ostanovitsya-na-vremya-gazovyh-peregovorov>

⁵⁰ <https://tis.eustream.sk/TisWeb/#/?nav=gi.acs>

⁵¹ <https://www.facebook.com/utg.ua/posts/786692354788016>

⁵² <https://www.facebook.com/utg.ua/posts/786692354788016>

Газ

український маршрут не потребує зупинок на обслуговування та ремонт, щоразу підтверджуючи статус оптимального маршруту транспортування російського газу до споживачів Європи. Разом з тим, оперативні дані "Укртрансгазу" за підсумками січня-липня 2018 року⁵³ свідчать, що обсяг транзиту газу, у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року, зменшився на 2,25 млрд кубометрів (або на 4,2%) – до 50,95 млрд кубометрів.

У липні "Нафтогаз" повідомив, що подав до Стокгольмського арбітражу новий позов, вимагаючи перегляду тарифу на транзит за контрактом з "Газпромом"⁵⁴. Ця вимога була відхилена рішенням арбітражу від 28 лютого 2018 року, відтак "Нафтогаз" ініціював новий процес перегляду тарифу в березні з огляду на істотні зміни на європейському газовому ринку. Попередня оцінка грошових вимог НАКу складає 11,58 млрд дол. (без урахування відсотків).

Що стосується "Північного потоку-2", то з одного боку, Конституційний суд Німеччини відмовив у розгляді скарги членам спілки екологів ФРН Nabu⁵⁵, які домогалися запобігти прокладанню труб дном Балтійського моря, через шкоду довкіллю. З другого боку, експерти Німецького інституту економічних досліджень (Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung) оприлюднили ґрунтовний звіт⁵⁶, в якому доводять, що "Північний потік-2" не потрібен для забезпечення німецької та європейської енергетичної безпеки.

Проте, як головні події липня, пов'язані з реалізацією цього газогону, можна відзначити підготовку в США презентованого головою комітету Сенату з довкілля та громадських робіт сенатором Дж. Баррассо законопроекту "Про припинення російської енергетичної агресії"⁵⁷, який передбачає санкції щодо "Північного потоку-2" та створення умов для постачання до Європи американського СПГ⁵⁸, та перші роботи з укладання труб в Грайфсвальдській затоці під Любміном (Німеччина), про здійснення яких повідомив оператор "Північного потоку-2" компанія Nord Stream 2⁵⁹.

Тим часом, у зверненні до інституцій ЄС напередодні саміту Україна-ЄС (постанова № 2490-VIII⁶⁰) Верховна Рада закликала підтвердити стратегічну роль України як держави-транзитера та вжити заходів для унеможливлення побудови "Північного потоку-2".

---

⁵³ <http://utg.ua/live>

⁵⁴ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/713B012BCE83C6A9C22582C20050AF41?OpenDocument&year=2018&month=07&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁵⁵ <https://p.dw.com/p/31jNm>

⁵⁶ https://www.diw.de/sixcms/detail.php?id=diw_01.c.593668.en

⁵⁷ <http://thehill.com/policy/energy-environment/397644-republican-bill-would-impose-sanctions-on-russian-pipeline-for-nato>

⁵⁸ За задумом авторів законопроекту, пропонувані проти газогону санкції дадуть змогу країнам-членам НАТО уникнути примусу та політичних маніпуляцій з боку Росії. Презентація відбулася після саміту НАТО, на якому президент США Д.Трамп поставив "Північний потік-2" на центральне місце у своїх вимогах на адресу країн НАТО з виконання бюджету (<https://global.handelsblatt.com/opinion/nord-stream-2-pipeline-trump-nato-defense-945998>)

⁵⁹ <https://www.nord-stream2.com/ru/dlia-pressy/novosti-i-meropriiatiia/sudno-castoro-10-pristupilo-k-podgotovitelnyim-rabotam-103/>

⁶⁰ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2490-19>

Електроенергетика та ядерна безпека

Група народних депутатів зареєструвала проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо здешевлення електричної енергії (рег № 8626), яким пропонується зменшити акциз на електроенергію та встановити порядок розрахунку оптової ціни на електроенергію, яка зменшує паливну складову на вугілля та зміню методику НКРЕКП. Також зареєстровані законопроекти, що врегульовують питання енергобезпеки (рег.№8609) та пропонують механізм повернення до державної власності ТЕЦ та ТЕС (рег. № 8572). НКРЕКП оприлюднила проект Порядку встановлення (формування) тарифів на послуги з розподілу електричної енергії, яким пропонується перехід до стимулюючого регулювання.

12 липня 2018 року Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки провів Комітетські слухання на тему «Ядерна енергетика України – виклики та перспективи» де було обговорено такі питання: продовження строків експлуатації діючих енергоблоків АЕС, покращення ефективності використання потужності атомних електростанцій, завершення будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива, розширення можливостей імпорту та експорту електроенергії, поводження з відпрацьованим ядерним паливом, відсутність коштів у фонді зняття із експлуатації АЕС, фонд поводження з радіоактивними відходами, питання фінансового забезпечення функціонування галузі і нового будівництва, врахування в тарифі заробітної плати та її рівень тощо.

Директива, Директива 2009/72/ЕС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЕС (Ст.269, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна-ЄС)

06 липня групою народних депутатів (внефракційні Ю.Левченко, А.Ілленко та інш) подано Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо забезпечення енергетичної безпеки України), яким пропонується внести зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії» стосовно можливості Верховної Ради України приймати рішення про повернення об'єктів електроенергетики, які були приватизовані, шляхом включення їх до переліку об'єктів, що є стратегічними об'єктами електроенергетики, у випадку загрози національній енергетичній безпеці України(рег. № 8572)⁶¹.

Також пропонується доповнити Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» переліком об'єктів, що є стратегічними об'єктами електроенергетики. До таких об'єктів пропонується внести ТЕС та ТЕЦ, усього 34 об'єкта.

13 липня групою народних депутатів від різних фракцій (Н.Кацер-Бучковська, В.Войціцька, П.Пінзеник та ін.) подано Проект Закону про засади державної політики у сфері енергетичної безпеки України (рег.8609).⁶² Проектом закону передбачається запровадження системи оцінки реальних та потенційних загроз енергобезпеці, моніторингу її стану, заходи реагування на загрози. Також пропонується утворення інституту Уповноваженого з питань енергетичної безпеки та визначено його повноваження.

13 липня групою народних депутатів (В.Войціцька, А.Левус, М.Бондар, Н.Кацер-Бучковська та ін.) подано Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо здешевлення електричної енергії (рег № 8626)⁶³. В частині ринку електроенергії проектом закону пропонується знизити ставку акцизного податку на електричну енергію з 3,2% до 0,1%; визначити формулу розрахунку справедливої ціни на вугілля (ст. 17 Закону України «Про

---

⁶¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64377

⁶² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64445

⁶³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64472

Електроенергетика та ядерна безпека

електроенергетику пропонується доповнити формулою розрахунку оптової ціни ринку), що використовується тепловими електростанціями для виробництва електроенергії. Також до закону «Про електроенергетику» внести положення, що у разі не встановлення НКРЕКП оптової ціни купівлі електричної енергії, яка поставляється в ОРЕ з інших країн, така ціна буде рівна прогнозній оптовій ринковій ціні, яка діє у відповідний період, але не перевищує середньозважений тариф для енергогенеруючих компаній теплових електростанцій. У разі прийняття цього проекту закону буде встановлена політична формула оптової ціни, яка націлена на зменшення ціни вугілля, що наразі розраховується за формулою, встановленою НКРЕКП (т.з. «Роттердам +»).

27 липня НКРЕКП оприлюднено узагальнені зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП що стосуються змін до Порядку затвердження, коригування та вилучення інвестиційної складової в тарифі на електричну енергію. Зауваження учасників ринку стосувалися термінів та процедури проведення обговорення інвестиційних програм, але жодне з зауважень не було прийнято Регулятором. Обговорення проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 23 лютого 2017 року № 224» відбудеться у серпні 2018 р⁶⁴.

Регламент 714/2009/ЄС від 13 липня 2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003 (Ст.270, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна ЄС)

11-12 липня в Кишиневі представники ДП «НЕК «Укренерго» провели робоче засідання із ДП «Молделектрика» в рамках проекту синхронізації з ENTSO-E, на якому була підписана процедура визначення параметрів регулювання частоти та обміну потужності в блоці регулювання України і Республіки Молдова. Також обговорювалися та узгоджувалися основні принципи формування межконтрольних областей ДП «НЕК «Укренерго» та ДП «Молделектрика» та порядок компенсації непередбачуваних відхилень в Загальному блоці регулювання⁶⁵.

24 липня НКРЕКП оприлюднено узагальнені зауваження до проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Методики визначення доступної пропускної спроможності міждержавних перетинів (міждержавних електричних мереж України)». Зауваження та пропозиції до Методики надавалися як Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, так і учасниками ринку електроенергії. Публічне обговорення планується провести у серпні 2018 р⁶⁶.

Директива, Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 273, Глава 11, Розділ IV, Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

Балансуючий ринок

Угорська компанія IP Systems Zrt. в консорціумі із австрійськими Smart Technologies Management-Beratungs und Beteiligungs gmbH та Siemens AG Austria стали переможцями тендеру на постачання програмного забезпечення для балансуєчого ринку електроенергії та ринку допоміжних послуг з інтегрованим рішенням для системи розрахунків в межах впровадження нового ринку електричної енергії. 19 липня ДП НЕК «Укренерго», як Системний оператор нового ринку електроенергії, уклало з ними контракт на суму 8 млн, доларів США, який передбачає постачання та технічну підтримку

---

⁶⁴ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=7736>

⁶⁵ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-ta-moldelectrica-spivpratsya-na-shlyahu-entso-e-tryvaye/>

⁶⁶ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=7735>

Електроенергетика та ядерна безпека

програмного забезпечення протягом п'яти років. Проект фінансується в рамках співпраці ДП «НЕК «Укренерго» зі Світовим Банком⁶⁷.

Тарифи на передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами та розподіл електричної енергії.

НК ДП НЕК «Укренерго» оприлюднило проект тарифу на передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, включаючи плату за централізоване диспетчерське управління ОЕС України на 2019 р та відповідний проект інвестиційної програми. У порівнянні тарифом на 2018 р, який складає 4,894 коп./кВт-год. На 2019 р планується його підвищення до 17,034 коп./кВт-год, тобто, на 248,0 %. Системний оператор пояснює таке підвищення тим, що з другого півріччя 2019 р. до структури тарифу мають включатися витрати на закупівлю електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами та допоміжних послуг для забезпечення сталої і надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та якості електричної енергії згідно з Законом України «Про ринок електричної енергії. Відкриті слухання заплановані на 10 серпня⁶⁸.

20 липня НКРЕКП оприлюднено проект постанови «Про затвердження Порядку встановлення (формування) тарифів на послуги з розподілу електричної енергії». Документ регламентує порядок дій ліцензіата та оформлення необхідних документів, та визначає процедуру встановлення та детальний механізм розрахунку тарифу на послуги з розподілу електричної енергії з урахуванням переходу до стимулюючого регулювання. Заява про перегляд тарифів подається раз на рік до 15 вересня року, що передує року, на який будуть встановлюватися тарифи, а про коригування - до 01 квітня року, в якому буде здійснюватися коригування тарифів⁶⁹. НКРЕКП вважає, що у проекті частково враховано зауваження та пропозиції, які наведено у Звіті Енергетичного Співтовариства «Assessment of the set of regulations and methodologies for network tariff setting in Ukraine» (Оцінка комплексу правил (постанов) та методик щодо встановлення мережевих тарифів в Україні). Порядком передбачається, що розрахунок тарифу здійснюється відповідно до структури тарифу, встановленої НКРЕКП. В основу формування тарифу на відповідний прогнозний рік покладається розрахунок прогнозованого доходу, який включає обґрунтовані витрати заявника та розрахунковий прибуток, і розмір якого є достатнім для забезпечення діяльності з розподілу електричної енергії, та виконання інвестиційних програм.

Ліцензування постачання електричної енергії споживачам

24 липня НКРЕКП оприлюднено проект постанови НКРЕКП «Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 13 квітня 2017 року № 504. Постанова стосується визнання Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 13 квітня 2017 року № 504, такими, що втратили чинність з дати початку дії нового ринку електричної енергії⁷⁰.

Ст.338, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС

Оприлюднено Розпорядження КМУ від 06 червня 2018 р. № 497-р Про затвердження плану заходів з реалізації етапу “Реформування енергетичного сектору (до 2020 року)” Енергетичної стратегії

---

⁶⁷ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/ukrenergo-pidpysano-kontrakt-na-postachannya-programnogo-zabezpechennya-dlya-balansuyuchogo-rynku-elektroenergiyi/>

⁶⁸ <http://kievprofenergo.in.ua/post/1315/>

⁶⁹ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=7728>

⁷⁰ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=7734>

Електроенергетика та ядерна безпека

України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”⁷¹. Значною частиною Плану є заходи з реформування ринку електричної енергії та його запровадження у терміни, що передбачені Законом України «Про ринок електричної енергії».

Ст.338, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС. Договори про співпрацю з МФО

18 липня рада директорів Європейського банку реконструкції та розвитку схвалила нову програму на 250 мільйонів євро для підтримки приватних проектів у відновлюваній енергетиці в Україні. Мета програми - допомогти Україні досягти 11% споживання електроенергії з відновлюваних джерел енергії до 2020 року, як це передбачається Національним планом дій з відновлюваної енергії.

Нова програма замінить діючу програму USELF, термін дії якої закінчується 30 червня 2018 року.

Ст.339, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Ринок вугілля

4 липня бюджетний комітет позачергово розглянув законопроект №8362 народного депутата України Михайла Бондаря, яким передбачено внести зміни до бюджету на 2018 рік та виділити 2,8 млрд грн на фінансування державної вугільної галузі. Бюджетний комітет прийняв рішення не підтримувати законопроект №8362, посилаючись на те, що Міністерство фінансів України не підтримує проект даного закону.

5 липня біля стін Верховної Ради відбулась акція протесту шахтарів, основними вимогами яких було ухвалення законопроекту №8362 «Про внесення змін до Закону України «Про державний бюджет України на 2018 рік» щодо виділення 2,8 мільярда гривень на підтримку вугільної галузі та погашення заборгованості із зарплати, яка на державних вугледобувних підприємств станом на 4 липня склала 1,1 млн грн.⁷².

5 липня Міністерством фінансів України було виділено 324 млн грн на погашення заборгованості по заробітній платі шахтарів за травень⁷³.

6 липня під час «Години запитань до Уряду» у Верховній Раді Прем'єр-міністр України зазначив, що стан прав у вугільній галузі є незадовільним. Володимир Гройсман зазначив, що треба системно займатися реструктуризацією шахт, оновленням і збільшенням видобутку, адже наразі державний бюджет дотує вугільну галузь на 3 млрд грн. Собівартість вугілля на державних шахтах є вищою за ціну продажу⁷⁴.

10-13 липня під стінами Верховної Ради гірники вимагали виплати заборгованої зарплати, ухвалення законопроекту №8362 «Про внесення змін до Закону України «Про державний бюджет України на 2018 рік» щодо належного фінансового забезпечення державного сектора вугільної галузі», яким передбачено виділення на підтримку вугільної галузі 2,8 млрд грн. Шахтарі також вимагали повернути у державну власність пласти ВП «Шахта Котляревська» та ВП «Шахта 1/3 Новогродівська» ДП «Селидівугілля»⁷⁵.

13 липня Верховна Рада України проголосувала за прийняття за основу та в цілому законопроекту № 8362 «Про внесення змін до Закону України «Про державний бюджет України на 2018 рік» щодо належного фінансового забезпечення державного сектора вугільної галузі». Під час процедури

---

⁷¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-realizaciyi-etapu-reformuvannya-energetichnogo-sektoru-do-2020-roku-energetichnoyi-strategiyi-ukrayini-na-period-do-2035-roku-bezpeka-energoefektivnist-konkurentospromozhnist>

⁷² <http://www.kvpu.org.ua/uk/news/1/2904-hirnykyzriznykhrehionivprotestuvatymutukyievi>

⁷³ <https://ua-energy.org/uk/posts/shakhtari-domohlysia-chastkovoho-pohashennia-zaborhovanosti>

⁷⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-napolyagaye-na-formuvanni-novoyi-politiki-u-vugilnij-galuzi-peredusim-v-segmenti-derzhavnih-shaht>

⁷⁵ <http://www.kvpu.org.ua/uk/news/6/2925-shakhtari-znovu-pryishly-pid-verkhovnu-radu>

Електроенергетика та ядерна безпека

обговорення до законопроекту були внесені правки з голосу щодо розміру дотації вугільної галузі – її розмір був зменшений до 1,4 мільярди гривень⁷⁶.

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Співпраця в атомній сфері, Директива № 96/29/Євратом, Директива Ради № 2006/117/Євратом, Директива Ради № 2003/122/Євратом

4 липня Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки рекомендував законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» № 8348 до прийняття у першому читанні за основу⁷⁷. Метою законопроекту є оптимізація та удосконалення процедури видачі документів дозвільного характеру на здійснення діяльності у сфері використання ядерної енергії, приведення у відповідність із Законами України «Про адміністративні послуги» та «Про стандартизацію». Законопроектом передбачається закріпити на рівні закону: порядок видачі дозволів на перевезення радіоактивних матеріалів, сертифікатів у разі перевезень цих матеріалів, окремих дозволів на виконання певних видів робіт чи операцій; перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання документів дозвільного характеру; платність надання документів дозвільного характеру; граничний строк надання документів дозвільного характеру; перелік підстав для відмови у наданні документів дозвільного характеру⁷⁸.

4 липня АТ «Турбоатом» та японська Toshiba Energy Systems & Solutions Corporation за сприяння НАЕК «Енергоатом» підписали Меморандум про взаєморозуміння у сфері атомної енергетики. Документ було підписано у центральному офісі Енергоатома генеральним директором Турбоатома Віктором Суботіним і паном Горо Янасе, Директором, Віце-президентом Toshiba Energy Systems & Solutions Corporation. Компанії домовилися про початок взаємовигідної співпраці у напрямку впровадження проектів з модернізації турбінного обладнання машинних залів АЕС⁷⁹.

5 липня реалізуючи права громадян та їх об'єднань на участь у розгляді питань і процесі прийняття рішень, пов'язаних з використанням ядерної енергії, виходячи з принципів відкритості та доступності інформації щодо діяльності Запорізької АЕС, Нікопольська міська рада спільно з ВП «Запорізька АЕС» ДП «НАЕК «Енергоатом» розпочала процес організації проведення громадських обговорень з розгляду матеріалів з обґрунтування безпеки продовження терміну експлуатації енергоблока №4 ЗАЕС⁸⁰.

11-12 липня на Рівненській АЕС відбулась повторна інспекція Держатомрегулювання України з перевірки виконання заходів, зазначених в Акті комплексного інспекційного обстеження енергоблоку №3 щодо його готовності здійснювати діяльність під час довгострокової експлуатації. За результатами цієї перевірки генеральному директору РАЕС Павлу Павлишину вручено Акт інспекційного обстеження, в якому узагальнені висновки та зауваження членів інспекційної комісії. З урахуванням висновків за напрямками інспекції комісія Держатомрегулювання констатувала, що надані Рівненською АЕС документи для внесення змін (переоформлення) в ліцензію на право провадження діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація» ядерної установки енергоблоку №3 РАЕС щодо його готовності здійснювати діяльність під час довгострокової експлуатації є достовірними та відображають фактичний стан справ⁸¹.

---

⁷⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/radan_gs09/ns_el_h2?data=13072018&nom_s=8

⁷⁷ <http://kompek.rada.gov.ua/uploads/documents/30449.pdf>

⁷⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63982

⁷⁹ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53989-turboatom_toshiba_energy_systems_solutions_corporation_za_spriyannya_energoatoma_pdpisali_memorandum_pro_vzamorozumnyya/

⁸⁰ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53991-pro_provedennya_gromadskih_sluhan_z_rozglyadu_materalv_z_obruntuvannya_bezpeki_prodojennya_termnu_ekspluatats_energobloka_zaes_u_m_nkopol/

⁸¹ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/54020-na_raes_vdbulas_povtorna_nspektcy_a_derjatomregulyuvannya_ukrani/

Електроенергетика та ядерна безпека

---

12 липня 2018 року Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки провів Комітетські слухання на тему «Ядерна енергетика України – виклики та перспективи». Під час круглого столу було обговорено такі питання: продовження строків експлуатації діючих енергоблоків АЕС, покращення ефективності використання потужності атомних електростанцій (як підвищення номінальної потужності енергоблоків і підвищення коефіцієнту використання встановленої потужності), завершення будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива, розширення можливостей імпорту та експорту електроенергії, поводження з відпрацьованим ядерним паливом, відсутність коштів у фонді зняття із експлуатації АЕС, фонді поводження з радіоактивними відходами, питання фінансового забезпечення функціонування галузі і нового будівництва, врахування в тарифі заробітної плати та її рівень та багато інших питань⁸².

У підсумку, Голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Домбровський О. Г. зазначив, що Комітет готовий не лише надати майданчик, але й ініціювати дискусії та обговорення із зазначених питань з відповідними державними структурами. При цьому, зацікавленість самих державних органів, так само як учасників ринку, у вирішенні відповідних проблем енергетичного комплексу є важливою передумовою для початку діалогу.

13 липня Голова Комітету ВР з питань ПЕК Олександр Домбровський та Президент Енергоатома Юрій Недашковський представили в Європарламенті проект Енергоміст «Україна - ЄС» та проект будови ХАЕС. Україна уже тривалий час здійснює програму повної синхронізації енергосистем з країнами ЄС. "Першим етапом цього процесу буде проект «Енергетичний міст «Україна - Європейський Союз». «Суть проекту полягає в тому, що між Польщею та Україною знаходиться лінія 750 кВ. Транскордонна лінія, яка не працює вже протягом 24 років. Експлуатація цієї лінії була зупинена, коли Польща синхронізувала свою систему з Європейським Союзом, а Україна залишалася в російській системі. Лінія 750 кВ (Хмельницька АЕС - Жешув) є енергетичним активом вартісного та стратегічного значення для енергетичної безпеки регіону Центральної Європи», - зазначив Олександр Домбровський. Також він заявив, що цього літа буде оголошено тендер на реалізацію проекту «Енергетичний міст «Україна – Європейський Союз» на основі державно-приватного партнерства⁸³.

16 липня на засіданні Колегії Державної інспекції ядерного регулювання України, яка відбулась під головуванням очільника Держатомрегулювання Григорія Плачкова, було одностайно прийнято рішення внести зміни до ліцензії РАЕС-3 на етапі життєвого циклу "експлуатація ядерної установки" до 11 грудня 2037 року⁸⁴.

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Співпраця в атомній сфері Співробітництво спрямовується на вирішення проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС

11 липня за підтримки ЄС успішно завершився екологічний проект з підвищення радіаційної безпеки навколо чорнобильської зони. Завершальним етапом проекту «Здоров'я і екологія навколо Чорнобильської зони» відчуження стало проведення колоквиуму, під час якого учасники заходу ознайомилися з його результатами⁸⁵.

12 липня 2018 року експерти ЄС та представники українських відомств провели прес-конференцію щодо використання системи підтримки прийняття рішень RODOS для прогнозування та мінімізації

---

⁸² <http://kompek.rada.gov.ua/documents/sluhannja/73599.html>

⁸³ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/54024-glava_komtetu_vr_z_pitan_pek_oleksandr_dombrovskiyi_ta_prezident_energoatoma_yurii_nedashkovskiyi_predstavili_v_vroplament_energomst_ukrana_s_ta_proekt_dobudovi_haes/

⁸⁴ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/54031-kolegya_derjatomregulyuvannya_termn_ekspluatatc_energobloka_rvnensko_aes_prodojeno_na_rokv/

⁸⁵ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/za-pidtrymky-yes-uspishno-zavershyvsia-ekolohichniy-proekt-z-pidvyshchennia-radiatsiinoi-bezpeky-navkolo-chornobyjskoi-zony.html>

Електроенергетика та ядерна безпека

наслідків потенційних радіологічних аварій в Україні «Досвід впровадження в Україні RODOS – Європейської системи підтримки прийняття рішень у випадку радіаційних аварій». Протягом останніх семи років систему впровадили на всіх чотирьох українських атомних електростанціях та в зоні відчуження і вже успішно використали для оцінки наслідків лісової пожежі в зоні відчуження 5-6 червня 2018 року. Захід організовує проект «Розширення системи підтримки прийняття рішень RODOS в Україні для Чорнобильської зони відчуження», що фінансується ЄС⁸⁶.

На виконання ст. 19 Закону України «Про запобігання корупції», з метою запобігання, виявлення, мінімізації, усунення наслідків корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень фахівці ДАЗВ провели оцінку корупційних ризиків, за результатами якої складено звіт. Після проведення електронних консультацій з громадськістю Наказом Голови ДАЗВ № 144 від 18.07.2018⁸⁷ було затверджено та введено в дію Антикорупційну програму ДАЗВ на 2018 рік. Наразі Програму направлено на погодження до НАЗК⁸⁸.

18 липня під час 12-го засідання Координаційного комітету донорів Голова ДАЗВ та фахівці ДАЗВ прозвітували про хід виконання основних проектів у сфері поводження з ВДІВ, що фінансуються міжнародною спільнотою. За результатами засідання представники-країн донорів висловили свою підтримку діям ДК «УкрДО «Радон» у рамках реалізації проектів⁸⁹.

23 липня керівництво ДАЗВ і МАГАТЕ підписали Меморандум про співробітництво у сфері науково-технічних досліджень впродовж наступних 3 років. Основними напрямками роботи в рамках нового Меморандуму стануть дослідження для зняття з експлуатації ядерних установок, поводження з РАВ та відновлення навколишнього середовища після радіоактивного забруднення⁹⁰.

31 липня 2018 року прес-служба ДАЗВ оголосила про проведення громадських обговорень Антикорупційної програми ДАЗВ на 2018 рік, яке відбудеться 10 серпня 2018 року⁹¹.

---

⁸⁶ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/12-lipnya-2018-roku-eksperti-es-ta-predstavniki-ukrajinskikh-vidomstv-provedut-pres-konferentsiyu-shchodo-vikoristannya-sistemi-pidtrimki-priinyattya-rishen-rodos.html>

⁸⁷ <http://dazv.gov.ua/diyalnist/antikoruptionsijna-diyalnist/nakaz-dazv-ukrajini-vid-18-07-2018-144-pro-zatverdzhennya-antikoruptionsijnoi-programi-dazv.html>

⁸⁸ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/u-dazv-z-yavilas-nova-antikoruptionsijna-programa.html>

⁸⁹ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/na-koordinatsijnomu-komiteti-donoriv-dazv-prozvituvalo-pro-vikonannya-osnovnikh-proektiv-u-sferi-povodzhennya-z-vidpratsovanimi-dzherelami-ionizuyuchogo-viprominyuvannya.html>

⁹⁰ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/dazv-i-magate-pidpisali-memorandum-pro-spivpratsyu-u-sferi-naukovo-tekhnichnikh-doslidzen.html>

⁹¹ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/dazv-zapros hue-vzyati-uchast-u-gromadskikh-obgovorenyakh-antikoruptionsijnoi-programi.html>

Енергетична ефективність та соціальні питання

Липень відзначився низкою позитивних подій на шляху імплементації Угоди про асоціацію у частині енергоефективності. Так, на фоні відсутності новин про просування проекту закону "Про енергетичну ефективність" урядовими кабінетами, протягом цього місяця Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, яка впорядкує моніторинг встановлення лічильників тепла, що має принципову важливість для досягнення всеохопного обліку теплової енергії. Також був прийнятий проект рамкового Технічного регламенту щодо вимог з екодизайну для енергоспоживчих продуктів, який врегулює процес ухвалення відповідних регламентів, а також дозволить швидше прийняти останні неприйняті регламенти з екодизайну. Успіхом також є ухвалення двох порядків на виконання закону "Про енергетичну ефективність будівель". Водночас, бракує швидкості у запуску Фонду енергоефективності, стабільно важкою залишається ситуація із фінансування програми "теплих" кредитів, а також вкрай неясною залишається подальша політика уряду у наданні субсидій, що напряму залежить від результатів переговорів із МВФ щодо скасування режиму спеціальних обов'язків на ринку газу.

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність

Станом на завершення липня 2018 року, проходження бюрократичних процедур Проектом Закону України «Про енергетичну ефективність» надалі перебуває на етапі погодження з центральними органами виконавчої влади. Таким чином, цей статус не змінюється з часу надсилання Держенергоефективності листа від 19.04.2018 № 186-01/16/2-18, яким агентство направило на повторне погодження до Мінрегіону зазначений проект Закону.

Облік (Стаття 9)

Реалізація Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» не зважаючи на відтермінування його окремих положень, відбувається шляхом прийняття підзаконних нормативно-правових актів. Зокрема під час засідання Уряду 26 липня прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу стану оснащення вузлами комерційного обліку та обміну інформацією між Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження та Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів щодо порушення вимог законодавства в частині відповідності засобів вимірювальної техніки вузлів комерційного обліку технічним регламентам, строків їх встановлення або заміни»⁹². Зазначений акт розроблено на виконання статті 12 Закону та визначає порядок здійснення моніторингу стану такої оснащення, включаючи надання форм подання інформації, періодичність подання такої інформації обласними, та міськими державними адміністраціями до Держенергоефективності.

Зокрема, прийнятий порядок передбачає обов'язок державних адміністрацій надавати Держенергоефективності інформацію про рівень оснащення будівель комерційними лічильниками на тепло та воду за встановленими формами через розміщення їх на сайті Агентства із поясненнями щодо їх заповнення. Подання інформації має відбуватися щомісяця до 10 числа в електронній та паперовій формі, а якщо підприємство обслуговує кілька населених пунктів, то відповідну інформацію воно зазначають окремо. У разі, коли інформація щодо оснащення будівель лічильниками відрізняється від попередніх даних, то місцеві адміністрації зобов'язані надати пояснення щодо зміни кількості оснащених будівель протягом 5 робочих днів з дня

---

⁹² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-zdijsnennya-monitoringu-stanu-osnashchenosti->

Енергетична ефективність та соціальні питання

отримання відповідного зауваження. У свою чергу, Агентство узагальнює інформацію від державних адміністрацій та оприлюднює таку інформацію на своєму сайті кожного місяця до 20 числа.

Під час моніторингу здійснюється аналіз дотримання операторами зовнішніх інженерних мереж вимог законодавства в частині відповідності лічильників технічним регламентам, а також строків їх встановлення та заміни. У разі виявлення порушень Держенергоефективності протягом 5 днів надсилає копії документів щодо порушення вимог до Держпродспоживслужби за встановленою формою. У свою чергу, Держпродспоживслужба зобов'язана повідомити Агентство про винесені постанови у справах про адміністративні правопорушення у сфері комерційного обліку комунальних послуг.

Таким чином, принциповим завданням такого моніторингу стане збір, узагальнення та аналіз інформації про стан оснащення будівель вузлами комерційного обліку та виявлення порушень щодо імплементації Закону.

Ринок енергосервісу (Стаття 18)

Ринок енергосервісу за активної діяльності Держенергоефективності та підтримки міжнародних партнерів стрімко розвивається. Окрім проведення навчальних заходів у регіонах для представників органів місцевого самоврядування, у липні відбулася нарада під головуванням голови Агентства за участі представників Мінрегіону, народних депутатів, юридичних компаній та проекту ПРООН «Усунення перепон для залучення інвестицій у підвищення енергоефективності громадських будівель у малих і середніх містах України на основі моделі ЕСКО», яка була присвячена питанню спрощення реалізації ЕСКО-договорів у бюджетній сфері. Статистика показує, що з початку запровадження спеціального модуля для ЕСКО-тендерів у системі «PROZORRO» із жовтня 2017 року і до цього часу був оголошений 421 аукціон, а 147 контрактів вже укладено.

Втім, учасники наради вказали, що практика впровадження ЕСКО-механізму свідчить про необхідність удосконалення законодавства для врегулювання проблемних питань для учасників ринку енергосервісу. Серед нагальних питань залишається невчасне затвердження істотних умов відповідними органами, а також той факт, що право брати довгострокові бюджетні зобов'язання за енергосервісом не поширюється на одержувачів бюджетних коштів, що звужує напрямки застосування ЕСКО-механізму, залучення інвестицій в ЕСКО-проекти та зумовлює необхідність запровадження додаткових механізмів нівелювання валютних та інфляційних ризиків. Також розгортання ринку гальмує відсутність спеціальної методики розрахунку базового рівня споживання теплової енергії, води (зокрема гарячої), електроенергії для будівель бюджетних установ. З метою вирішення цих питань необхідно внести зміни до профільного закону та Бюджетного кодексу України⁹³.

Крім того, було підписано Меморандум про партнерство у сфері запровадження енергосервісу для підвищення енергоефективності об'єктів Держстату, за умовами якого Агентство надаватиме Держстату роз'яснення законодавства з питань ЕСКО, а також консультації щодо процедур укладання ЕСКО-договорів, розрахунку та затвердження базового рівня енергоспоживання, підготовки тендерної документації та проектів контрактів⁹⁴.

---

⁹³ <http://saee.gov.ua/uk/news/2453>

⁹⁴ <http://saee.gov.ua/uk/news/2473>

Енергетична ефективність та соціальні питання

Центральні органи виконавчої влади активно долучаються до законодавчої ініціативи впровадження енергоефективних заходів для будівель бюджетної сфери. Зокрема Міністерство фінансів України затвердило перші істотні умови ЕСКО-контрактів для об'єктів центрального органу виконавчої влади, а саме – для 4 насосних станцій Держводагентства⁹⁵: у м. Берислав та смт. Новотроїцьке, які належать Держводагентству, буде модернізовано за кошти приватних ЕСКО-інвесторів. Суми договорів складають від 7,5 до 10 млн гривень⁹⁶.

Міністерство освіти та науки України теж долучилося до реалізації ЕСКО-механізмів у адміністративних будівлях, зокрема було затверджено наказ щодо проведення закупівель енергосервісу для впровадження енергоефективних заходів у 19 об'єктах, що належать Київському національному університету ім. Т. Шевченка та Вінницькому коледжу Національного університету харчових технологій. Це кілька навчальних корпусів, а також гуртожитки та інші будівлі⁹⁷.

Меморандум про партнерство у залученні ЕСКО-інвесторів до реалізації енергоефективних проектів на численних об'єктах ДСНС було підписано також між Держенергоефективності ДСНС. ДСНС – один із перших органів влади, який проявив ініціативу щодо впровадження енергосервісу за рахунок приватних інвестицій⁹⁸.

У рамках семінарів, які проводяться Держенергоефективності спільно із Представництвом Фонду ім. Ф.Еберта було презентовано представникам установ та організацій, підпорядкованих Міноборони особливості реалізації ЕСКО-механізму. За результатами тісної співпраці вже сьогодні Міноборони узагальнено та оприлюднено на своєму сайті інформацію щодо енергоспоживання 330 потенційних ЕСКО-об'єктів, які можуть зацікавити інвесторів⁹⁹.

Практична реалізація ЕСКО-механізму свідчить про успішність такої ініціативи в масштабах всієї країни. Зокрема, у місті Бахмут укладено перші в Донецькій області енергосервісні договори, відповідно до яких буде впроваджено енергоефективні заходи у двох дитячих садочках № 52 та № 24. За даними Держенергоефективності, ЕСКО-компанія зобов'язана провести низку енергозберігаючих заходів, що дозволить скоротити споживання тепла, а замовник - виплачувати вартість проведених робіт за рахунок досягнутої економії. За умовами укладених договорів очікується близько 25% економії теплової енергії¹⁰⁰.

Варто зазначити, що представники профільного Агентства проводять широкомасштабну інформаційну кампанію не лише щодо запровадження ЕСКО-механізму у бюджетній сфері, але й для житлового сектору, зокрема для багатоквартирних будинків, де створено ОСББ.

Держенергоефективності за підтримки Регіонального представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні відбуваються регіональні семінари щодо запровадження енергосервісу у житловому секторі, які проведено у містах Луцьк¹⁰¹, Харків¹⁰², Черкаси¹⁰³.

---

⁹⁵ <http://saee.gov.ua/uk/news/2470>

⁹⁶ <http://saee.gov.ua/uk/news/2489>

⁹⁷ <http://saee.gov.ua/uk/news/2477>

⁹⁸ <http://saee.gov.ua/uk/news/2496>

⁹⁹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2469>

¹⁰⁰ <http://saee.gov.ua/uk/news/2465>

¹⁰¹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2459>

¹⁰² <http://saee.gov.ua/uk/news/2491>

¹⁰³ <http://saee.gov.ua/uk/news/2472>

Енергетична ефективність та соціальні питання

Національний фонд енергоефективності, фінансування і технічна підтримка (Стаття 20)

Під час засідання Уряду 11 липня Прем'єр-міністр України представив звіт роботи Кабінету Міністрів України, зокрема наголосивши на необхідності реалізації заходів щодо запуску Фонду енергоефективності та роботи програми «теплі кредити»¹⁰⁴. Крім того, під час зазначеного засідання у порядку денному на розгляд Уряду було подано проект постанови щодо внесення змін до Статуту про Фонд енергоефективності, однак його було знято з розгляду з метою доопрацювання із заінтересованими центральними органами виконавчої влади¹⁰⁵.

Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, 24 липня держава в особі Кабінету Міністрів України зі статутним капіталом у розмірі 100 млн грн створила державну установу Фонд енергоефективності.

Попри те, що, відповідно до Статуту про Фонд енергоефективності, Директор Фонду та інші члени Дирекції обираються та призначаються на конкурсних засадах у порядку, визначеному Наглядовою радою строком на три роки, для здійснення всіх технічних питань щодо реєстрації Фонду у порядку, визначеному законодавством, було призначено тимчасово виконуючого обов'язки директора Фонду, яким стала Головатюк-Унгуряну Юлія Володимирівна, яка донині представляла Офіс підтримки реформ Мінрегіону України¹⁰⁶.

На черговому засіданні Уряду 26 липня Кабінетом Міністрів було затверджено зміни до Статуту про Фонд енергоефективності, якими передбачається встановлення виконуючому обов'язків директора Фонду енергоефективності на час перебування на посаді оплати праці у розмірі, що визначається відповідно до постанови Уряду «Про умови та розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств», а також збільшення статутного капіталу Фонду у розмірі 1,6 млрд грн¹⁰⁷.

Програма «теплі кредити» у цьому році має досить високий попит серед населення, адже протягом кількох місяців майже половина коштів була витрачена. Лише у липні Держенергоефективності відшкодувало 105 млн грн населенню та ОСББ. Найбільшу суму компенсацій – 70 млн грн – отримали домогосподарства, які купували енергоефективні матеріали для утеплення приватних будинків. Всього у 2018 р. учасникам програми «теплі кредитів» відшкодовано більше 210 млн грн, а з початку дії програми у жовтні 2014 р. – більше 2 млрд гривень¹⁰⁸.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Засідання уряду 26 липня було досить продуктивним в частині прийняття рішень щодо імплементації законів «енергоефективного пакету». Зокрема, на виконання Закону України "Про енергетичну ефективність будівель" була прийнята постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку обміну інформацією між центральними органами виконавчої влади, атестаційними комісіями в процесі проведення незалежного моніторингу, професійної атестації та ведення баз даних сертифікатів, фахівців та звітів". Зазначеною постановою визначено механізм обміну інформацією між Мінрегіоном, Держенергоефективності та атестаційними комісіями, що

¹⁰⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=dIVdugsHuj8>

¹⁰⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/meetings/zasidannya-kabinetu-ministriv-ukrayini-10-07-2018>

¹⁰⁶ <https://bit.ly/2M0bnoo>

¹⁰⁷ <https://bit.ly/2K6Hcdi>

¹⁰⁸ <http://sae.gov.ua/uk/news/2484>

Енергетична ефективність та соціальні питання

проводять професійну атестацію осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності або обстеження інженерних систем будівель^{109, 110}.

Крім того, був затверджений Порядок проведення професійної атестації осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності та обстеження інженерних систем. Прийнятою постановою встановлюється порядок проведення професійної атестації, де визначаються вимоги до освітньо-професійної програми для проведення професійної підготовки, вимоги до проведення такої професійної підготовки, наводиться перелік необхідних для проведення такої атестації та підтвердження кваліфікаційного рівня документів, які подає особа до вищого навчального закладу або саморегульованої організації. Також були встановлені вимоги до розгляду поданих документів, вимоги до проведення кваліфікаційних іспитів, критеріїв оцінювання та вимоги до прийняття рішення про видачу кваліфікаційного атестата, а також були визначена форма кваліфікаційного атестата^{111, 112}.

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

На Урядовому комітеті з питань європейської, євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва та регіонального розвитку було схвалено Технічний регламент щодо вимог з екодизайну для енергоспоживчих продуктів, який підготовлено Держенергоефективності.

За своїм змістом він є рамковим, отже після схвалення Урядом, має бути прийнято близько 30 спеціальних техрегламентів за окремими видами продукції¹¹³. Зокрема, прийняття цього документу урядом надасть можливість прискорити виконання положень відповідної Директиви, які залишаються невиконаними.

Соціальні питання

Вже зараз співвласники багатоквартирних будинків можуть самі обирати форму правління: робити це самостійно чи обирати управителя. Управитель повинен дбати про те, щоб у будинку комфортно жилося. Він повинен укласти договори із постачальниками і контролювати якість послуг. Якщо ОСББ цього не зробило, орган місцевого самоврядування має провести конкурс на кожен будинок і визначити для них управителя. Деякі міста вже проводять такі конкурси, а деякі ще чекають. Але вже видно конкуренцію в цій сфері, зазначила Тетяна Бойко під час медіа-сніданку: “Хто, як та чому блокує створення ринку житлово-комунальних послуг в Україні?”, який відбувся за участі експертів та народного депутата Альони Бабак 24 липня в офісі Реанімаційного пакету реформ. При цьому, підзаконні акти вже розроблені, але затримуються в Кабміні. Більше того, Кабінет Міністрів навіть не затвердив типового договору, який потрібно укласти з управителем. Однак, в законі чітко прописано, що такий договір люди можуть розробляти самостійно¹¹⁴.

---

¹⁰⁹ <https://bit.ly/2AmdQbw>

¹¹⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-obminu-informaciyeyu-mizh-centralnimi-organami-vikonavchoyi-vladi-atestacijnimi-komisiyami-v-procesi-provedennya-nezalezhnogo-monitoringu-profesijnoyi-atestaciyi-ta-vedennya-baz-danih-sertifikativ-fahivciv-ta-zvitiv>

¹¹¹ <https://bit.ly/2LSPAT3>

¹¹² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-provedennya-profesijnoyi-atestaciyi-osib-yaki-mayut-namir-provaditi-diyalnist-iz-sertifikaciyi-energetichnoyi-efektivnosti-ta-obstehennya-inzhenernih-sistem>

¹¹³ <http://sae.gov.ua/uk/news/2482>

¹¹⁴ <https://bit.ly/2velSxp>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Комітет екополітики ВРУ розглянув та запропонував прийняти за основу зареєстрований у Верховній Раді України проект закону про стратегію державної екологічної політики на період до 2030 року. Його розгляд у парламенті очікується восени цього року. Розпочалась підготовка та оприлюднення необхідних актів для початку проведення процедури стратегічної екологічної оцінки відповідно до прийнятого нещодавно закону – наприкінці липня був оприлюднений для коментування громадськістю проект Постанови КМУ “Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення”. Стратегію низьковуглецевого розвитку України до 2030 року передано до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.

Варто зазначити, що цією Стратегією також передбачено старт інвестування у відновлювані джерела енергії.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище (кодифікація) (стаття 363 УА)

20 липня в Органістському центрі при Мінприроди відбувся тренінг із застосування стратегічної екологічної оцінки для центральних органів виконавчої влади, організований Командою підтримки реформ Мінприроди та Інститутом Зеленої економіки¹¹⁵.

25 липня 2018 року Міністерство екології та природних ресурсів на своїй веб-сторінці оприлюднило для коментування громадськістю проект Постанови КМУ “Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення”¹¹⁶. Проект постанови розроблений на виконання статті 17 Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку” та є першим із низки підзаконних актів, необхідних аби інструмент стратегічної екологічної оцінки запрацював на практиці.

Порядок визначає основні вимоги до організації та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля. Метою моніторингу, відповідно до проекту постанови, є “виявлення наслідків виконання державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення, забезпечення оцінки ефективності та достатності заходів із запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків...”

Порядок містить перелік заходів, передбачених для здійснення моніторингу, зокрема:

- встановлення показників та їх цільових значень для усіх негативних наслідків;
- встановлення показників та їх цільових значень для оцінки ефективності та достатності заходів;
- встановлення методів визначення кожного із показників;
- встановлення періодичності вимірювання показників;
- встановлення засобів і способів виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля.

Порядком передбачається, що замовник документу державного планування готує проект заходів, з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади та транскордонних консультацій (у разі проведення) та передає його для затвердження органу державної влади або органу місцевого самоврядування.

Якщо при здійсненні моніторингу виявлено не передбачені звітом негативні наслідки, замовник вживає заходів для їх усунення, а також порушує перед органом, який затвердив документ, питання

---

¹¹⁵ <https://menr.gov.ua/news/32596.html>

¹¹⁶ <https://menr.gov.ua/projects/135>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

про зупинення дії документу державного планування у частині, яка привела до таких наслідків, та/або приймає рішення про внесення змін до документу з метою їх усунення.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС (Стаття 338 Угоди про асоціацію)

Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2030 року, яка була передана до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, передбачає старт значних інвестицій у розвиток проектів в галузі ВДЕ. Водночас, варто зазначити, що показники та положення цього документу не матимуть юридично зобов'язуючого характеру і переглядатимуться кожні 5 років.

Окрім того, між Держенергоефективності та Проектом GIZ «Консультавання підприємств щодо енергоефективності» було укладено Меморандум про співпрацю¹¹⁷, серед завдань якого, зокрема, заохочення малого та середнього бізнесу до активнішого використання відновлюваних джерел енергії.

Цього місяця також відбулося засідання правління Української вітроенергетичної асоціації (УВЕА), присвячене обговоренню законопроектів, якими передбачається введення в Україні аукціонів з ВДЕ. Варто зазначити, що під час засідання питання відповідальності за небаланси, включно з питаннями щодо вартості регулювання небалансів і порядку її розрахунків, було визначено одним із ключових, котрі потребують вирішення. Загалом же, члени правління УВЕА наголосили на тому, що законопроект №8449 має бути взятий за основу, проте він повинен бути доопрацьований за результатами обговорень з експертами та громадськістю, а також з урахуванням частини пропозицій, котрі містяться в альтернативних законопроектах.

---

¹¹⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/derzhenergoefektivnosti-ta-giz-posilyuyut-spivpracyu-shchodo-stimulyuvannya-pidpriyemstv-do-energoefektivnosti-ta-vikoristannya-chistih-dzherel-energiyi>

Нафта

У липні 2018 року було опубліковано План заходів з реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України, про завершення розроблення якого Міненерговугілля повідомило ще в січні. Кабінет Міністрів оголосив про схвалення «дорожньої карти з проведення міжнародних нафтогазових аукціонів», хоча роботу над нею ще не закінчено. Якщо підготовка законопроекту про підтримання мінімальних запасів нафти й нафтопродуктів триває, то розроблення нової редакції Кодексу України про надра, яка мала бути ухвалена ще в 2016 році, фактично припинено. З огляду на нові терміни виконання відповідного завдання, встановлені Урядом у червні 2018 року, прийняття цього документа відбудеться лише після формування нового складу Верховної Ради.

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів (ст. 338 Угоди про асоціацію)

В опублікованому 17 липня 2018 року плані заходів із реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України на період до 2035 року¹¹⁸ продовжено терміни виконання завдань 749 і 750, виконання яких передбачено планом заходів із виконання Угоди про асоціацію¹¹⁹:

- розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту нормативно-правового акта про затвердження моделі підтримання мінімальних запасів сирої нафти та нафтопродуктів та їх використання в разі порушення постачання нафти – із 01 на 31 липня 2018 року (відповідальні – Держрезерв, Мінекономрозвитку, Мінфін, Міненерговугілля, ПАТ «НАК Нафтогаз України» (за згодою), ПАТ «Укртранснафта» (за згодою); завдання 128);
- розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту Закону України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» (включаючи зміни до законодавчих актів) і проектів інших нормативно-правових актів, необхідних для запровадження обраної моделі мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів – із 01 липня на 01 жовтня 2018 року (відповідальні – Держрезерв, Мінекономрозвитку, Мінфін, Міненерговугілля, ПАТ «НАК Нафтогаз України» (за згодою), ПАТ «Укртранснафта» (за згодою), завдання 129).

За станом на 05 серпня 2018 року:

- проект постанови Уряду «Про затвердження Моделі формування мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів і її фінансування в Україні» доопрацьовується Держрезервом після зауважень, внесених Мінекономрозвитку 25 червня 2018 року;
- законопроект «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів», підготовлений експертами проекту технічної допомоги ЄС «Допомога Україні у процесі впровадження реформ у секторі енергетики відповідно до міжнародних зобов'язань країни», опрацьовується членами Робочої групи щодо формування стратегічних запасів нафти та нафтопродуктів при Держрезерві. Наступне засідання групи заплановано на першу декаду вересня.

Планом¹²⁰ додатково доручено Держрезерву, Міненерговугілля, ПАТ «НАК Нафтогаз України» (за згодою) і ПАТ «Укртранснафта» (за згодою) до 31 грудня 2018 року реалізувати підготовчі інженерно-технічні заходи для формування мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів, результатом яких має стати оцінка потреб у додаткових резервуарних потужностях і здійснення їхнього проектування (завдання 130). За попередніми оцінками українських та європейських експертів, для зберігання мінімальних запасів сирої нафти можна використати резервуарні парки ПАТ «Укртранснафта» (у наявності 0,40 млн куб. м), автомобільного бензину й дизельного палива – потужності шести комбінатів Держрезерву (у наявності 0,11 і 0,53 млн куб. м) і суб'єктів господарювання (наприклад, мережі WOG

---

¹¹⁸ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹¹⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnoyi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹²⁰ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

Нафта

– у наявності 0,08 і 0,12 млн куб. м, відповідно). Оскільки в наявності є менше 40 % від необхідних потужностей зберігання (1,24 із 2,87 млн куб. м), необхідно модернізувати існуючі (0,62 млн куб. м) і побудувати нові резервуари (1,00 млн куб. м).

Директива 99/32/ЄС¹²¹ про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

В опублікованому 17 липня 2018 року плані заходів із реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України на період до 2035 року¹²² (пункт 119; відповідальні виконавці – Міненерговугілля та Мінекономрозвитку) продовжено до кінця 2019 року остаточні терміни:

- визначення органу ринкового нагляду (контролю) на ринку нафтопродуктів, передбачене вимогою Директиви 99/32/ЄС у частині визначення уповноваженого органу;
- введення в дію змін до Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив із метою його приведення до вимог Директив 98/70/ЄС і 2016/802/ЄС;
- введення в дію Технічного регламенту щодо вимог до газу нафтового скрапленого;
- введення в дію національних стандартів, необхідних для повної гармонізації вимог до якості і безпеки вуглеводневого палива в Україні та ЄС.

Із цього переліку випав пункт про розроблення Технічного регламенту щодо вимог до авіаційних бензинів та палив для реактивних двигунів, роботу над яким планувалося завершити до 01 січня 2018 року (завдання 32¹²³). Проте виконання цього завдання Міненерговугілля внесло до плану заходів на 2018 рік¹²⁴ (пункт 6 додатка 2; кінцевий термін реалізації – грудень 2018 року).

Функції органу ринкового нагляду (контролю) на ринку нафтопродуктів планується покласти на Державну природоохоронну службу, яку буде створено до кінця 2019 року (завдання 1.2 плану¹²⁵).

Доопрацьований проект постанови¹²⁶, якою вносяться зміни до Технічного регламенту¹²⁷, щоб привести його до вимог Директив 98/70/ЄС і 2016/802/ЄС (завдання 1702.4 плану заходів¹²⁸), за станом на 05 серпня 2018 року опрацьовувався Державною регуляторною службою. Проте попередній аналіз цього документа свідчить про потребу внесення до Технічного регламенту більш суттєвих змін, обумовлених зокрема тим, що кінцевий строк введення в обіг автомобільних бензинів і дизельного палива нижчих, аніж Євро5, екологічних класів сплив 31 грудня 2017 року.

Проект Технічного регламенту щодо вимог до газу нафтового скрапленого, що розробляється міжвідомчою робочою групою, створеною 12 березня 2018 року наказом Міненерговугілля № 159¹²⁹, має бути поданим на затвердження до 01 листопада 2018 року.

Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 рік¹³⁰ було передбачено до кінця року ухвалити 29 стандартів, необхідних для гармонізації вимог до якості і безпеки вуглеводневого палива в

---

¹²¹ Директиву 99/32/ЄС (інше позначення – 1999/32/ЄС) кодифіковано 11 травня 2016 року (Директива 2016/802/ЄС).

¹²² <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹²³ <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=d8571d0b-53a6-4ade-88c1-75579be0cb39>

¹²⁴ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245282918>

¹²⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverd>

¹²⁶ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/6795-10.05.18.pdf>

¹²⁷ <http://zakon.rada.gov.ua/go/927-2013-n>

¹²⁸ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnoyi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹²⁹ http://www.mev.gov.ua/sites/default/files/docfiles/nakaz_no_159_vid_12.03.2018.pdf

¹³⁰ <http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/2018-02-20.zip>

Нафта

Україні та ЄС. Із них, за станом на 05 серпня 2018 року, для трьох розроблено перші редакції, для одного – остаточну, 14 повернуто на доопрацювання, роботу над 11 стандартами не розпочато¹³¹.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄЕС, що доповнена Директивами 2000/71/ЄК, 2003/17/ЄК та 2009/30/ЄК і Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

В опублікованому 17 липня 2018 року плані заходів із реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України на період до 2035 року¹³² до кінця 2020 року продовжено термін запровадження системи моніторингу якості палива та проведення перевірок учасників ринку щодо дотримання установлених вимог якості (пункт 120; відповідальні виконавці – Міненерговугілля, Мінекономрозвитку, Мінприроди, Держжекоінспекція). Раніше завдання 1702.8 плану¹³³ передбачало, що моніторинг якості палива мав бути запроваджений з 20 березня 2018 року.

Водночас, Урядом досі не вилучено з плану¹³⁴ виконане ще в 2003 році (закон¹³⁵) завдання 1703.4, яким передбачено встановлення вимог для позашляхових транспортних засобів та сільськогосподарських і лісогосподарських тракторів «для забезпечення можливості використання неетилованого бензину».

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та при їхньому транспортуванні з нафтобаз до заправних станцій, зі змінами й доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

На виконання вимог Директиви 94/63/ЄС щодо проведення інвентаризації терміналів для зберігання та завантаження нафтопродуктів планом¹³⁶ передбачено до 31 жовтня 2018 року (завдання 1695, відповідальне – Мінприроди):

розробити, опрацювати з експертами ЄС на подати на затвердження Кабінетові Міністрів проект технічного регламенту, яким встановлюватимуться вимоги до зберігання, транспортування та перевантаження палива, відповідного обладнання та сервісних станцій;

проведення інвентаризації терміналів для зберігання та завантаження бензину;

розроблення рекомендацій щодо здійснення контролю роботи автозаправних станцій та резервуарів для зберігання нафтопродуктів невеликого розміру.

При цьому дивує, що:

- в завданнях 1695 і 1695.4 ідеться лише про бензин, тоді як Директива 94/63/ЄС стосується всіх нафтопродуктів;
- в завданні 1695.5 згадані незрозумілі «резервуари для зберігання нафтопродуктів невеликого розміру»;
- у затвердженому 30 травня 2018 року плані роботи Мінприроди¹³⁷ згадані вище завдання відсутні. Натомість, планом роботи Міненерговугілля¹³⁸ передбачено «усунення правової нерегульованості в частині обліку норм природних втрат нафти та нафтопродуктів при

---

¹³¹ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2018/06/Zvit_vikon-cherven-15-06-2018_Rrogram-2018Dod_1Zmina_1.xlsx

¹³² <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹³³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnovi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹³⁴ Там же.

¹³⁵ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2786-iii>

¹³⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnovi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹³⁷ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹³⁸ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245282918>

прийманні, зберіганні, відпуску і транспортуванні» (завдання 5 додатка 2; термін виконання – грудень 2018 року).

Директива 94/22/ЄС про умови надання й використання дозволів на розвідування, розроблення та виробництво вуглеводнів (Додаток XXVII, ст. 279, 280, 341 УА)

Опублікований 17 липня 2018 року план заходів із реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України на період до 2035 року¹³⁹ засвідчив, що розроблення нової редакції Кодексу України про надра, яка мала бути ухвалена ще в 2016 році¹⁴⁰, припинено. Мінприроди, Держгеонадрам, Міненерговугілля та Мінекономрозвитку доручено лише «продовжити роботу в напрямі розроблення нової редакції Кодексу» (завдання 99; термін виконання – четвертий квартал 2018 року). Таким чином, фактично скасоване завдання 1 плану плану¹⁴¹ і завдання 64 плану¹⁴². При цьому:

- планом¹⁴³ передбачено затвердження до кінця 2018 року «технічного завдання для проекту ЄС щодо розробки нового Кодексу України про надра» (завдання 9, пріоритети Міністерства);
- планом¹⁴⁴ у той же термін Держгеонадра мають підготувати зміни до статті 62 чинного Кодексу (завдання 4);
- планом¹⁴⁵ передбачено подання на розгляд Кабінетові Міністрів до 31 жовтня 2019 року законопроекту про внесення змін до чинного Кодексу України про надра щодо запровадження переходу від системи отримання спеціальних дозволів на користування надрами до укладення договорів про використання надр (завдання 1765.1, відповідальне – Мінприроди).

26 липня 2018 року Уряд схвалив «Дорожню карту з проведення міжнародних нафтогазових аукціонів». Як зазначено в повідомленні¹⁴⁶, імплементація цього документа відкріє шлях для приходу в Україну новітніх світових технологій та забезпечує бізнесу рівні й прозорі умови конкуренції. Проте у переліку документів, ухвалених на засіданні Уряду 26 липня 2018 року¹⁴⁷, будь-яка «дорожня карта» відсутня¹⁴⁸, а в повідомленні¹⁴⁹ зазначено, що 30 липня 2018 року робоча група лише «обговорювала» зазначений документ. Про нові проекти регуляторних актів не повідомляв й офіційний сайт Мінприроди¹⁵⁰. Однак, можна припустити, що під «дорожньою картою» в Кабінеті Міністрів розуміють оприлюднені Держгеонадрами 09 липня 2018 року доопрацьовані проекти постанов Уряду:

- «Про реалізацію пілотного проекту із запровадження порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів»¹⁵¹, поданий до Державної регуляторної служби 17 липня 2018 року¹⁵² (план роботи Мінприроди¹⁵³; розділ 1, завдання 3, пріоритети Уряду; строк виконання – серпень 2018 року);

¹³⁹ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹⁴⁰ http://www.kmu.gov.ua/document/248102926/Dir_94_22.pdf

¹⁴¹ http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

¹⁴² <http://www.drs.gov.ua/deregulation/plan-deregulyatsiyi-2016-2017-rr/>

¹⁴³ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁴⁴ http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

¹⁴⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnovyi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹⁴⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/volodimir-kistion-uryad-vidkrivaye-shlyah-dlya-prihodu-v-ukrayinu-novitnih-svitovih-tehnologij-gazovidobutku>

¹⁴⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npasearch>

¹⁴⁸ За станом на 05 серпня 2018 року.

¹⁴⁹ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1038233156352469&id=100004973836647

¹⁵⁰ <https://menr.gov.ua/timeline/Zakonotvorcha-diyalnist.html>

¹⁵¹ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BDi_%D0%B0%D1%83%D0%BA%D1%86i%D0%BE%D0%BD%D0%B8-03.07.docx

¹⁵² http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/10136_19-18.pdf

¹⁵³ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

- «Про внесення змін до Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування»¹⁵⁴ (строк виконання перенесено на жовтень¹⁵⁵ і грудень 2018 року^{156,157}), відхилений Державною регуляторною службою (рішення від 07 травня 2018 року № 202¹⁵⁸) через недотримання розробниками ключових принципів державної регуляторної політики і повторно поданий 17 липня 2018 року¹⁵⁹. Ним передбачено врахувати амортизаційні відрахування в розрахунку вартості ресурсів надр, що надаються в користування (що збільшить коефіцієнт рентабельності) і ввести в початковому році нульового (а не першого) кроку грошового потоку, протягом якого не застосовується процедура дисконтування (що збільшить накопичений дисконтований грошовий потік).

Окрім цих документів, затверджений 30 травня 2018 року план роботи Мінприроди¹⁶⁰ передбачає розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проектів:

- постанови про забезпечення можливості подання суб'єктами господарювання документів для отримання/продовження строку дії спеціальних дозволів на користування надрами в електронному вигляді з використанням електронного цифрового підпису, а також можливості відслідковувати стан проходження поданих документів за допомогою особистого електронного кабінету заявника (розділ 1, завдання 2, пріоритети Уряду; строк виконання – жовтень 2018 року);
- Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року» (розділ 1, завдання 8, пріоритети Міністерства; строк виконання – грудень 2018 року).

При цьому невідомим залишається стан підготовки проектів постанов Уряду:

- «Про внесення змін до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами»¹⁶¹ (строк виконання перенесено на листопад 2018 року¹⁶²), що має запровадити диференційований підхід до оцінювання залежно від цільового призначення робіт (розвідка чи видобуток), ступеня достовірності геологічних матеріалів (ресурси чи запаси) і виду покладів залежно від складності видобутку (традиційні чи нетрадиційні методи);
- «Про внесення зміни до Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр» (строк виконання перенесено на вересень 2018 року)¹⁶³, що має на меті забезпечити можливість застосування надрокористувачами положень Рамкової класифікації викопних енергетичних та мінеральних ресурсів Організації Об'єднаних Націй 2009 року (UNFC 2009). Класифікацію¹⁶⁴ було запропоновано доповнити пунктом 28, що передбачає можливість використання для потреб користувача надр за його заявою міжнародних стандартів UNFC 2009, CRIRSCO, PRMS тощо¹⁶⁵.

---

¹⁵⁴ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/zmpostkmu1117_2017_ok_0.doc

¹⁵⁵ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁵⁶ https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/nakaz_475.pdf

¹⁵⁷ http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

¹⁵⁸ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/4384-vid-07.05.18.pdf>

¹⁵⁹ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/10137_19-18.pdf

¹⁶⁰ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁶¹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1374-2004-%D0%BF>

¹⁶² <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁶³ Там же (розділ 1, завдання 4).

¹⁶⁴ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/432-97-%D0%BF>

¹⁶⁵ http://www.geo.gov.ua/sites/default/files/imce/proekt_pkmu_pro_zminy_do_pkmu_no432_okk.doc

Стаття 279 Угоди про асоціацію в частині забезпечення рівності доступу та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів

Оскільки згідно з пунктом 3 статті 279 кожна сторона повинна гарантувати рівний доступ усіх надкористувачів до ділянок надр, 23 липня 2018 року, після прямого протокольного доручення прем'єр-міністра від 21 липня 2018 року, Держгеонадр продовжила на 20 років дію 39 спеціальних дозволів на користування надрами, що належать ПАТ «Укргазвидобування»¹⁶⁶.

26 липня 2018 року було підтверджено, що 25 жовтня 2018 року Держгеонадр проведе перший аукціон із продажу спеціальних дозволів на користування чотирма нафтогазоносними ділянками (Яворівська, Липовецька, Черницька у Львівській області та Сурмачівська у Сумській області)¹⁶⁷. Потенційні надкористувачі мають 75 днів на подання заявок – до 27 серпня 2018 року.

Того ж дня було повідомлено¹⁶⁸, що у вересні 2018 року розпочнеться підготовка до «першого міжнародного аукціону», що має бути проведений у січні-лютому 2019 року та охоплюватиме 44 нафтогазові ділянки. Гарантійний внесок для участі в ньому становитиме 20 % від стартової вартості лота, вартість пакета аукціонної документації – 3,12 % від початкової вартості дозволу (але не менше 4,50 тис. і не більше 72,55 тис. грн). Електронні торги для нафтогазових ділянок проводитимуться не через 220, а через 50 днів після розміщення інформаційного повідомлення. У разі подання менше двох заявок на участь в торгах вони вважатимуться недійсними.

Оскільки згідно з пунктом 4 статті 279, кожна сторона «може вимагати, щоб суб'єкт, якому було надано дозвіл на здійснення діяльності розвідки, видобутку та виробництва вуглеводнів, сплатив фінансовий внесок або внесок у вуглеводнях», у березні-червні 2018 року Держгеонадра провели 306 перевірок з питань дотримання вимог законодавства про надкористування. Як зазначається, порушення виявлені у 292 випадках¹⁶⁹. Зокрема, йдеться про порушення умов спеціального дозволу; відсутність документів на право користування земельною ділянкою; порушення термінів робіт, визначених програмою; видобування корисних копалин після зупинення дії спеціального дозволу. При цьому дивує, що, попри виявлення порушень у 292 випадках, складено тільки 30 протоколів про адміністративні правопорушення, а до відповідальності притягнуті лише 19 посадових осіб.

Кінцевою метою перевірок є вилучення не використовуваних («сплячих») ліцензій. 18 червня 2018 року т.в.о. голови Держгеонадр О. Кирилюк повідомив, що відповідну роботу буде завершено «протягом двох місяців»¹⁷⁰, хоча прозорого й зрозумілого механізму досягнення поставленої мети українським законодавцем не передбачено.

Стаття 280 Угоди про асоціацію в частині забезпечення прозорості надання ліцензій на розвідку чи дослідження або видобування вуглеводнів

Згідно із завданням 206 плану¹⁷¹ і завданням 7 плану¹⁷² Мінприроди мало в першому кварталі 2017 року запровадити спрощений цифровий доступ до вторинної геологічної інформації в реальному часі. Проте узгодити позиції заінтересованих органів влади не вдалося впродовж цілого року. Лише 05 квітня 2018 року Державна регуляторна служба своїм рішенням № 152¹⁷³ погодила «компромісний

---

¹⁶⁶ <http://www.geo.gov.ua/derzhgeonadra-prodovzhili-39-specdozvoliv-at-ukrgazvidobuvannya/>

¹⁶⁷ <http://www.geo.gov.ua/zagalna-startova-cina-44-naftogazovix-dilyanok-stanovitime-3-mlrd-griven/>

¹⁶⁸ <http://www.geo.gov.ua/kabmin-zatverdiv-proekt-vprovadzheniya-elektronnix-torgiv-z-prodazhu-specdozvoliv-na-koristuvannya-nadrami/>

¹⁶⁹ <http://www.geo.gov.ua/955-dolya-viyavlenix-pravoporushen-pri-provedenni-perevirok-vikoristannya-nadr/>

¹⁷⁰ http://kompek.rada.gov.ua/documents/krugl_st/73589.html

¹⁷¹ <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

¹⁷² <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80/paran146#n146>

¹⁷³ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/3526-vid-05.04.18_18.pdf

варіант» проекту постанови під назвою «Про затвердження Порядку розпорядження геологічною інформацією, внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 13 червня 1995 року № 423»¹⁷⁴. Документом, зокрема, передбачено:

- установа процедури придбання геологічної інформації, що забезпечуватиме рівний доступ до неї всіх заінтересованих осіб;
- скасування вимоги щодо необхідності погодження реалізації геологічної інформації створеної (придбаної) на власні кошти юридичних і фізичних осіб;
- заміна повідомленням погодження з Держгеонадрами реалізації геологічної інформації;
- запровадження виключних підстав для відмови у продажу геологічної інформації;
- забезпечення можливості ознайомлювати третіх осіб із геологічною інформацією, переданою надрокористувачу за договором купівлі-продажу права на користування нею, для виконання цими особами частини робіт та/чи надання послуг.
- створення Каталогу геологічної інформації, що дозволить визначати її місцезнаходження та власника.

Проте проект постанови, надісланий до Кабінету Міністрів листом Мінприроди від 15.05.2018 № 5/4-11/4838-18 (пункт 63¹⁷⁵), не одержав підтримки на урядовому комітеті. 10 липня 2018 року доопрацьований документ було знов подано до Державної регуляторної служби¹⁷⁶.

Стаття 337 Угоди про асоціацію в частині інформування і захисту споживачів від нечесних методів ціноутворення, а також доступу до нафтопродуктів, зокрема скрапленого нафтового газу, для споживачів, зокрема найбільш вразливих верств населення

01 серпня 2018 року набула чинності постанова Уряду¹⁷⁷, якою врегульовано питання визначення стартової ціни на скраплений газ, що реалізується на спеціалізованих аукціонах для потреб населення. До 01 вересня 2018 року її, як і раніше, визначатимуть за ціною природного газу для потреб населення (з поправкою на різну теплоту згоряння), яка розраховується на підставі положення¹⁷⁸.

Стаття 338 Угоди про асоціацію в частині продовження та активізації співробітництва у сфері енергетики

На виконання пункту «а» статті 338 щодо імплементації енергетичних стратегій і політик, розвитку/опрацювання відповідних прогнозів і сценаріїв, 17 липня 2018 року був оприлюднений План заходів з реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»¹⁷⁹, схвалений Урядом 07 червня 2018 року. При цьому 01 серпня 2018 року сплив термін реалізації заходів, передбачених пунктами 14, 16, 18, 19, 23, 29, 52, 69, 81, 98, 100, 104, 128, 132, 184 зазначеного плану, з яких виконані лише 14 і 23.

---

¹⁷⁴ <https://menr.gov.ua/news/32210.html>

¹⁷⁵ <http://www.drs.gov.ua/deregulation/plan-deregulyatsiyi-2016-2017-rr/>

¹⁷⁶ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/9835-11.07.18.pdf>

¹⁷⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-22-bereznia-2017-r-187-->

¹⁷⁸ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/187-2017-%D0%BF>

¹⁷⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245278572&cat_id=35109

Бізнес-клімат

Державні органи влади поступово покращують бізнес клімат різними системними та точковими змінами. Серед системних, в липні, можна виділити активізацію підготовки запровадження Єдиного казначейського рахунку для сплати мит, зареєстрований законопроект щодо заміни податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал. Також, слід відзначити ініціативу уряду щодо переходу видачі ліцензій на користування надрами в онлайн режим, що дозволить значно спростити входження на український видобувний ринок іноземних інвесторів.

Між тим, енергетичний Регулятор планує збільшити термін для компаній для підготовки фінансової звітності. Ще, Нацбанк спростив операції залучення зовнішніх кредитів та плану автоматизувати процедуру їх реєстрації.

Стаття 378-379 щодо створення сприятливих умов для ведення бізнесу

У липні прийнято Постанову НБУ, що спростить отримання кредитних коштів українських резидентів-позичальників з іноземних джерел. Постанова набирає чинності з 20 серпня 2018 року. Національний банк, застосував низку змін до норм чинного валютного законодавства з метою спрощення сфери регулювання операцій резидентів-позичальників із залучення зовнішніх кредитних ресурсів в Україну. Буде повністю автоматизовано процедури реєстрації зовнішніх договорів кредитування (позики) в іноземній валюті, укладених резидентами-позичальниками¹⁸⁰. Можна прогнозувати, що відкриється доступ до більш вигідного ринку капіталу з нижчим відсотковими ставками і відповідно, більше українських підприємницьких та інших проектів отримають фінансування на їх реалізацію.

Міністерство фінансів разом із Державною фіскальною службою (ДФС) і Державною казначейською службою у липні здійснили ряд важливих кроків для запровадження Єдиного казначейського рахунку (ЄКР) для сплати підприємствами митних платежів. Наразі формується підрозділ адміністрування ЄКР та підписано Протокол обміну інформацією між ДФС та Казначейством. Планується, що на початку осені буде запущено відповідний пілотний проект реалізації ЄКР. Обов'язковим для використання Єдиний рахунок стане з 16 квітня 2019 року. Дане нововведення сприятиме розвитку бізнесу, оскільки скоротить час на проходження митного оформлення та спростить інші процедури¹⁸¹.

Президент України Петро Порошенко подав до Верховної Ради Законопроект про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал¹⁸². Проект Закону передбачає заміну з 1 січня 2019 року податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал. До операцій з виведення капіталу належатимуть виплата дивідендів на користь неплатника податку, виплата частини прибутку державними некорпоративними, казенними чи комунальними підприємствами, повернення внесків власнику корпоративних прав – неплатнику податку (у сумі, що перевищує вартість внеску, здійсненого засновником та/або власником до статутного капіталу такої юридичної особи) тощо. Водночас, прибутки, що реінвестуються у власне виробництво податком не обкладатимуться, що в перспективі сприятиме оновленню виробничих потужностей компаній, що здійснюють діяльність на території України.

Статті 150, 153 про державні закупівлі (у частині імплементації окремих положень Директив 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 89/665/ЄЕС та 92/13/ЄЕС)

Розпочато розміщення перших об'єктів в системі ProZorro. Продажі малих об'єктів приватизації вартістю до 250 млн грн. Наразі відбувається авторизація електронних майданчиків і, станом на кінець

---

¹⁸⁰ https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=74245102&cat_id=55838

¹⁸¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/ministerstvo-finansiv-perehodit-do-aktivnoi-fazi-zaprovadzhennya-yedinogo-kaznachejskogo-rahunku-dfs-dlya-splati-mitnih-platezhiv>

¹⁸² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64356

Бізнес-клімат

липня, право підключати продавців і покупців до аукціонів малої приватизації отримали вже 18 торговельних майданчиків¹⁸³.

Статті 262-264, 267 про надання державної допомоги

На початку липня АМКУ провели зустріч спільно з представниками міністерств та інших відомств щодо виконання Закону України “Про державну допомогу суб’єктам господарювання”. Обговорили необхідність подання надавачами державної допомоги інформації про програми державної підтримки, що існували станом на 02.08.2017, а також узгодили подальшу співпрацю¹⁸⁴.

Стаття 277 про Регулятора (положення Директив 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС в частинах про регулюючий орган)

Регулятор оприлюднив проект Постанови щодо подачі фінансової звітності ліцензіатами¹⁸⁵. Пропонується збільшити термін для її підготовки: квартальні та річні звіти на 5 календарних днів. Також, достатньо буде надавати лише копії звітів.

Статті 381, 382 щодо прозорості видобувного сектору

Відбулось голосування у другому читанні за проект Закону №6229 щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях, втім достатньої кількості голосів для його схвалення не набралось¹⁸⁶. Тим не менш, народні депутати відправили законопроект на повторне друге читання, яке очікується восени.

Кабінет Міністрів має намір запровадити в Україні видачу дозволу й ліцензії на використання надр і, зокрема, для видобутку газу, через онлайн-систему ProZorro.Продажі. Це дозволить зробити ринок більш конкурентним та прозорим із залученням ширшого кола учасників ринку. Як очікується, перші рішення будуть ухвалені вже в серпні¹⁸⁷.

---

¹⁸³ <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=66b336ab-3199-4e70-a0b3-4a909f2c64a5&title=VUkrainiRozpochalasMalaPrivatizatsiia-PershiObktiVzheVProzorro-prodazhi>

¹⁸⁴ <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/142775>

¹⁸⁵ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=7717>

¹⁸⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61409

¹⁸⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-elektronni-aukcioni-na-dozvoli-j-licenziyi-u-gazovidobuvanni-krok-do-energonezalezhnosti>

Методологія

ДОДАТОК 1

Перелік статей Угоди про Асоціацію та директив, щодо яких здійснюється моніторинг

Група **«Електроенергетика та ядерна безпека»** проводить моніторинг та оцінку тем «електроенергія», «атомна енергетика», «вугілля» та «подолання наслідків Чорнобильської катастрофи». Це, зокрема, наступні Директиви:

- Ст.269, Глава 11, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС (в частині ринку)
- Ст.270, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст.271, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст. 273, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст. 274, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст.305, Глава 14, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС, Директива 2005/89/ЄС
- Ст.338, Глава 1, Розділ V
Договори про співпрацю з МФО
- Ст.339, Глава 1, Розділ V, Вугільний ринок
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері, Директива Ради 2014/87, Директива Ради 2013/59/Євратом, Директива Ради 2006/117/Євратом
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері

Група **«Газ»** проводить моніторинг та оцінку тем «газ», зокрема, імплементацію наступних Директив:

- Статті 338, 341, Директива 2009/73/ЄС (в частині ринку)
- Статті 338, 341, Регламент (ЄС) No 715/2009
- Статті 338, 341, Директива 2004/67/ЄС + Додаток XXVI (дія "Механізму раннього попередження"), статті 275 (несанкціонований відбір), 276 (збої у постачанні), 309 та 314 (вирішення спорів) Угоди про асоціацію
- Глава 11 "Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями" - зокрема статті 269 (ціни на внутрішньому ринку), 270 (заборона подвійного ціноутворення), 271 (режими імпорту-експорту), 272 (режим транзиту) і 273-274 (транспортування, доступ до інфраструктури)
- Додаток XXVII до Глави "Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику" - Директива 94/22/ЄС + статті 279-280 (доступ та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів, а також ліцензування)

Група **«Енергоефективність та соціальні питання»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Директива 2010/30/ЄС
- Директива 2010/31/ЄС
- Директива 2012/27/ЄС
- Директива 2009/72/ЄС (в частині соціальних питань)
- Директива 2009/73/ЄС (в частині соціальних питань)
- Статті 338, 341 Угоди про асоціацію

Група **«Довкілля та відновлювальні джерела енергії»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Стаття 363, Директива 2011/92/ЄС
- Стаття 363, Директива 2001/42/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/4/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/35/ЄС
- Директиви 85/337/ЄС та 96/61/ЄС
- Стаття 363, Директива 2008/50/ЄС
- Стаття 363, Директива 1999/32/ЄС

Методологія

Стаття 363, Директива 2009/147/ЄС
Стаття 363, Директива 2010/75/ЄС
Стаття 338, Директива 2009/28/ЄС

Група «**Нафта**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Директива 2009/119/ЄС
Директива 94/22/ЄС
Директива 98/70/ЄС
Стаття 274 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 275 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 276 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 279 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 280 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 337 Угоди про асоціацію
Стаття 338 Угоди про асоціацію
Стаття 339 Угоди про асоціацію
Стаття 363, Директива 94/63/ЄС

Група «**Бізнес клімат**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Стаття 27, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 28, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 29, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 88, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 93, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 97-102, Глава 6 Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 104, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 105, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 107, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 144-147, Глава 7, Розділ IV Угоди про асоціацію
Глава 8, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директива 2014/25/ЄС
Стаття 255, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 256, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 258, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 263, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 267, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 277, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директиви 2009/72/ЄС і 2009/73/ЄС (в частинах про Регуляторний орган)
Статті 355-359, Глава 5, Розділ V Угоди про асоціацію та Директива 2008/92/ЄС
Стаття 379, Глава 10, Розділ V Угоди про асоціацію

ДОДАТОК 2

Глосарій (стислий опис) актів законодавства ЄС, щодо яких здійснюється моніторинг

Група «Газ»

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Директива спрямована на запровадження спільних правил для передачі, розподілу, постачання та зберігання природного газу. Вона стосується природного газу, скрапленого природного газу (СПГ), біогазу та газу з біомаси. Правила функціонування сектора спрямовані на розвиток конкурентного, безпечного й екологічно стійкого ринку. Обов'язковою є вимога щодо відокремлення операторів системи транспортування (TSO) від функцій з його постачання в рамках вертикально-інтегрованих підприємств. Країни-члени ЄС повинні забезпечити, щоб усі споживачі мали право вибрати постачальника газу і могли його легко змінити протягом щонайдовше 3-х тижнів. Водночас, країни-члени ЄС можуть накладати на постачальників, що продають газ домогосподарствам (населенню), зобов'язання у питаннях безпеки і надійності постачань, регулярності та якості послуг, цін, охорони навколишнього середовища та енергоефективності.

Регламент 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, що замінює Регламент 1775/2005

Регламент встановлює єдині механізми правил доступу до газотранспортних систем, LNG-терміналів та сховищ, беручи до уваги спеціальні характеристики національних і регіональних ринків. Документ прописує процедуру сертифікації оператора системи транспортування, а також розробки, узгодження, імплементації мережевих кодексів (за участі Європейської мережі операторів транспортування газу ENTSOG). Ключова мета – забезпечити для всіх учасників ринку газу вільний та недискримінаційний доступ до відповідних об'єктів інфраструктури та їх потужностей.

Директива 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу

Директива вимагає провадити загальну, прозору і недискримінаційну політику із безпеки постачання, сумісну з вимогами конкурентного ринку, а також визначити ролі та обов'язки учасників ринку (у тому числі в надзвичайних ситуаціях). Уряд має визначити мінімальні стандарти безпеки постачання газу, яких повинні дотримуватися гравці ринку, підготувати і оновлювати план надзвичайних заходів, визначити категорію "вразливих споживачів" та забезпечити їм належний рівень захисту, налагодити взаємодію з Єврокомісією та іншими зацікавленими сторонами.

Група «Електроенергетика та ядерна безпека»

Директива Ради 2014/87/Євратом, яка вносить зміни до Директив 2009/71/ Євратом, що встановлює основи з ядерної безпеки ядерних установок.

(Далі опис завдань Директив 2009/71 вже зі змінами внесеними Директивою 2014/87/)

Завданням Директиви є встановлення основ Співтовариства по підтримці і подальшому зміцненню ядерної безпеки та її регулювання, а також прийняття необхідних заходів для того, щоб держави-члени ЄС затвердили відповідні національні положення з метою забезпечення підвищеного рівня безпеки населення і працівників від небезпечного впливу іонізуючих випромінювань, джерелом яких є ядерні установки. Директива застосовується до будь-якої ядерної установки для мирних цілей, що підлягає ліцензуванню.

Директива Ради 2013/59/Євратом щодо основних норми безпеки для захисту від небезпеки, яка виникає від іонізуючої радіації.

Глосарій

Директива запроваджує єдині основні норми безпеки для захисту здоров'я осіб, які піддаються впливу професійного опромінення, опромінення у медичних цілях, а також опромінення населення, і направлена проти небезпек, пов'язаних з іонізуючим випромінюванням. Директива стосується будь-якої ситуації планового, існуючого або надзвичайного опромінення, що пов'язане з ризиком впливу іонізуючої радіації. Зокрема, Директива стосується виробництва, виготовлення, переробки, обробки, утилізації, використання, накопичування, зберігання, перевезення, імпорту, та експорту із Співтовариства радіоактивних матеріалів; виробництва та експлуатації електроустаткування, яке випромінює іонізуючу радіацію; людської діяльності, що передбачає наявність природних джерел радіації, які призводять до значного підвищення опромінення працівників або населення; впливу внутрішнього опромінення на працівників або населення, зовнішнього випромінювання від будівельних матеріалів, а також випадків довгострокового опромінювання, спричинене наслідками надзвичайних ситуацій або людської діяльності; готовності та планування заходів по реагуванню і керуванню ситуаціями надзвичайного опромінення з метою захисту здоров'я населення або працівників.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Директива запроваджує єдині правила для генерації, передачі, розподілу та постачання електроенергії. Вона також встановлює зобов'язання щодо універсального обслуговування і прав споживачів, а також уточнює вимоги щодо конкуренції. Відкритий внутрішній ринок дозволяє усім громадянам вільно обирати своїх постачальників, а усім постачальникам вільно здійснювати постачання своїм клієнтам (свобода переміщення товарів, свобода заснування та свобода надання послуг). У той же час Директива містить більш посилені вимоги щодо відокремлення операторів системи передачі (TSO) в рамках вертикально-інтегрованих підприємств; додано положення щодо захисту прав споживачів; посилено та деталізовано функції та повноваження органів регулювання.

Регламент 714/2009/ЄС про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003

Регламент спрямований на встановлення правил для транскордонних обмінів електроенергією з метою підвищення конкуренції та гармонізації на внутрішньому ринку електроенергії. У порівнянні з попереднім Регламентом 1228/2003, Регламент містить додаткові положення щодо сертифікації оператора системи передачі (TSO), запровадження мережевих кодексів, оприлюднення інформації системним оператором. Він також визначає, що Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії (ENTSO) відповідає за управління системою передачі електроенергії для забезпечення можливості торгівлі і постачання електроенергії через кордони в межах ЄС.

Директива 2005/89/ЄС щодо заходів із забезпечення безпеки постачання електроенергії та інвестицій в інфраструктуру

Директива встановлює заходи, які покликані забезпечити безпеку постачання електроенергії, що гарантуватиме належне функціонування внутрішнього ринку електроенергії ЄС, адекватний рівень взаємозв'язку (interconnection) між країнами-членами, достатній рівень потужності генерації та баланс між постачанням та споживанням. Країни-члени ЄС повинні визначити загальні, прозорі, недискримінаційні політики з безпеки постачання електроенергії, що відповідають вимогам конкурентного ринку електроенергії. Вони повинні визначити та опублікувати ролі та відповідальності відповідальних органів влади та різних учасників ринку. Вживаючи ці заходи, країни-члени повинні гарантувати безперервність постачання електроенергії, вивчати можливості для транскордонної співпраці в частині безпеки постачання, знизити довгострокові ефекти від зростаючого попиту, забезпечувати диверсифікацію в генерації електроенергії, просувати енергоефективність та використання нових технологій, забезпечити постійне оновлення мереж.

Глосарій

Директива № 96/29/Євратом щодо основ стандартів безпеки для захисту здоров'я робітників та громадян в цілому від загрози, що виникає від іонізуючого випромінювання

Завданням Директиви є встановити єдині базові стандарти безпеки, щоб захистити здоров'я працівників та громадян в цілому від загрози іонізуючого випромінювання. Директива має застосовуватись у всіх випадках, які передбачають ризик від такого випромінювання, що виходить від штучного джерела, або від природного джерела у випадках, коли природні радіонукліди оцінюються з точки зору їх радіоактивності, поділу тощо. Директива також застосовується у роботі, яка пов'язана з наявністю природних джерел випромінювання і призводить до суттєвого зростання опромінення робітників або окремих громадян.

Директива 2006/117/Євратом щодо нагляду і контролю за перевезенням радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива

Директива дозволяє перевозити використане паливо між країнами ЄС для переробки, вимагає попередній дозвіл для переміщення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива між кордонами, якщо це паливо відправляється з, через територію або до однієї з країн ЄС. Директива також передбачає, що поставки радіоактивних речовин мають бути повернуті в країну їх походження.

Директива 2003/122/Євратом щодо стандартів безпеки для захисту від радіації

Директива запроваджує більш жорсткі правила у роботі з «закритими радіоактивними джерелами», а також гармонізує підхід до цього питання на загальноєвропейському рівні. «Закритими радіоактивними джерелами» є невеликі обсяги радіоактивних матеріалів, які є постійно запечатані в капсулі, або зв'язані з нерадіоактивними матеріалами тощо (можуть використовуватись у медицині, наукових дослідженнях). Директива визначає правила для тих, хто зберігає такі матеріали, а також вимагає від країн-членів перелік конкретних кроків для поводження з ними.

Група «Енергоефективність та соціальні питання»

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Директива регламентує маркування електричних продуктів та надання споживачам інформації щодо споживання ними енергії. Вона застосовується до продуктів, які можуть мати прямий або опосередкований вплив на споживання енергії та інших ресурсів під час використання. При розміщенні на ринку продуктів, постачальники забезпечують, щоб вони мали етикетку, що містить інформацію про його споживання електричної енергії або інших видів енергії. Постачальники повинні також надавати технічну документацію, включаючи: загальний опис продукту, результати проектних розрахунків, протоколи випробувань, довідку, що дозволяє ідентифікувати аналогічні моделі. Технічна документація повинна бути доступна протягом п'яти років. Постачальники повинні надавати дистриб'юторам позначки та інформацію про продукти безкоштовно, а останні повинні розміщувати етикетки таким чином, що їх було чітко видно.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Директива спрямована на підвищення енергетичної ефективності будівель в ЄС з урахуванням різних кліматичних і місцевих умов. Вона встановлює мінімальні вимоги, загальну методологію й охоплює енергію, що використовується для опалення, гарячого водопостачання, охолодження, вентиляції та освітлення. Національні органи влади повинні встановити обґрунтовані мінімальні вимоги до енергетичної ефективності, які повинні переглядатися щонайдовше кожні 5 років. Вони також ведуть систему сертифікації ефективності використання енергії. Сертифікати надають інформацію для потенційних покупців або орендарів щодо споживання енергії приміщеннями, а також рекомендації щодо його раціонального зменшення.

Глосарій

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/EU і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС

Директива встановлює набір обов'язкових заходів, що мають допомогти ЄС досягти цільового рівня енергоефективності у 20% до 2020 року. Серед таких заходів:

- щорічна економія енергії у 1,5% за рахунок реалізації операторами розподільчих мереж, постачальниками заходів з підвищення енергоефективності;
- підвищення ефективності систем опалення, установка вікон з подвійним склінням або ізоляція дахів;
- придбання бюджетними органами енергоефективних будівель, продуктів і послуг;
- щорічне здійснення бюджетними органами енергомодернізації щонайменше 3% площі будівель, якими вони володіють або які займають;
- розширення прав і можливостей споживачів у сфері енергоменеджменту, що включає в себе легкий і безоплатний доступ до даних про фактичне споживання за рахунок індивідуального обліку;
- національні стимули для малих і середніх підприємств пройти енергоаудит, обов'язковий для великих компаній;
- моніторинг рівня ефективності нових потужностей з виробництва енергії.

Група «Довкілля та відновлювальні джерела енергії»

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація)

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – оцінка впливу на довкілля. Основне завдання – забезпечити, щоб проекти, які можуть мати значні наслідки для довкілля (внаслідок, зокрема, їх природи, розміру чи місця розміщення), були об'єктом згоди на розробку (дозволу) та об'єктом оцінки їх наслідків для довкілля. Директива містить два переліки проектів, які є об'єктами оцінки впливу на довкілля (від атомних електростанцій, газопроводів тощо до великих свиноферм). Важливим елементом є жорсткі вимоги щодо гласності, у тому числі щодо участі громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – стратегічна екологічна оцінка. Для певних державних планів та програм під час їх підготовки повинна проводитись оцінка впливу їх реалізації на довкілля. Така оцінка включає розробку звіту про стратегічну екологічну оцінку (з детальною інформацією щодо можливого значного впливу на довкілля та доцільних альтернативних варіантів), а також проведення консультацій з зацікавленими державними органами та громадськістю. У випадку ймовірного транскордонного впливу, повинна проводитись транскордонна оцінка та консультації.

Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації економічного співробітництва та розробки, що стосуються доступу громадськості до екологічної інформації. Громадянам має бути гарантовано доступ до екологічної інформації, якою володіють органи державної влади, – як на вимогу, так і через активне її поширення. Інформація на запит повинна надаватись принаймні через місяць від дня звернення. В наданні інформації можна відмовити, якщо запит є нераціональним, надто загальним, стосується ще не завершеного документу, або стосується внутрішньої комунікації.

Глосарій

Директива 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього середовища, та внесення змін та доповнень до Директив №№85/337/ЄЄС та 96/61/ЄС про участь громадськості та доступ до правосуддя

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації Конвенції, що стосуються участі громадськості та доступу до правосуддя. Директива передбачає вимоги щодо встановлення механізму інформування громадськості, проведення консультацій з громадськістю та врахування зауважень та пропозицій громадськості у процесі прийняття рішень. Держава повинна забезпечити надання громадськості ефективних можливостей на ранньому етапі брати участь у підготовці, внесенні змін чи перегляді планів або програм, які необхідно розробити відповідно до положень, наведених у Додатку I до Директиви.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Мета Директиви – встановити стандарти якості атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря. Для цього визначається верхня та нижня межі оцінки, цільових та граничних значень, а також мети щодо зменшення впливу твердих часток, визначаються та класифікуються зони та агломерації, встановлюється система інформування громадськості та система оцінки якості атмосферного повітря відносно забруднювачів. Для зон та агломерацій, де існує ризик перевищення допустимих меж забруднення встановлюються короткострокові плани дій.

Директива 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Метою директиви є зменшення викидів діоксиду сірки, які утворюються при спалюванні окремих типів рідкого палива і, таким чином, зменшення шкідливого впливу на людину і навколишнє середовище. Директива встановлює максимальний вміст сірки у важкому мазуті, газойлі та судновому паливі. Вона також визначає методи, які повинні застосовуватися для відбору проб і аналізу вмісту сірки в паливі для того, щоб перевірити дотримання вимог.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (ст. 4.2)

Загальною метою Директиви є збереження популяції усіх видів диких птахів, які природно проживають на європейській території держав-членів ЄС. Механізм захисту диких птахів передбачає охорону середовищ існування (оселищ); захист та використання птахів; попередження шкоди від інвазійних видів; дослідження та звітування. Відповідно до статті 4.2, необхідно створити спеціальні природоохоронні території (СПТ) на підставі орнітологічних критеріїв. Також потрібно вживати заходів для захисту мігруючих видів птахів, що постійно трапляються на території держави, особливо на водно-болотних угіддях.

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)

Для контролю промислових викидів, ЄС розробив загальну систему, що базується на наданні інтегрованого дозволу. Директива вимагає використовувати систему інтегрованого дозволу для видів діяльності, зазначених у Додатку I до неї. Усі установки, що регулюються Директивою, повинні запобігати чи зменшувати забруднення шляхом використання найкращих доступних технологій, ефективного використання енергії, запобігання утворенню та управління відходами. Прозорість процедури видачі інтегрованого дозволу забезпечується участю у ній громадськості.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

Глосарій

Директива передбачає встановлення обов'язкових національних цілей для частки енергії з ВДЕ в загальному енергобалансі, які формуються на основі статистичних даних та потенціалу кожної країни. Такі цілі мають до 2020 року забезпечити досягнення 20% частки з ВДЕ в загальному енергоспоживанні країн-членів ЄС та країн, які є сторонами Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та 10% частки цього типу енергії в транспортному секторі. Директивою, зокрема, встановлюються правила щодо спільних проектів між державами-членами ЄС та третіми країнами у галузі "зеленої" енергетики та правила доступу до мереж електропостачання для виробництва енергії з ВДЕ.

Група «Нафта»

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів

Директива встановлює правила, спрямовані на забезпечення високого рівня безпеки поставок нафти в Співтоваристві через надійні і прозорі механізми, засновані на солідарності між державами-членами ЄС. Передбачається прийняття законів, підзаконних актів та адміністративних положень для забезпечення збереження на постійних засадах загального рівня резервів сирої нафти та/або нафтопродуктів, що був би еквівалентним або 90 дням середньодобового значення імпорту, або 61 дням середнього внутрішнього добового споживання.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива

ЄС ввів правила, що забороняють бензин зі свинцем і обмежують кількість сірки в дизельному паливі з метою поліпшення якості повітря і скорочення викидів парникових газів. Ця Директива встановлює технічні вимоги, які повинні застосовуватися на бензин, дизельне паливо і біопаливо що використовується в автомобільному транспорті, а також газових масел, які використовуються для недорожньої мобільної техніки. Окрім заборони продажу етилованого бензину, держави-члени ЄС повинні провести оцінку національного споживання палива, прийняти законодавство та визначити уповноважений орган (органи) для встановлення системи моніторингу за якістю палива.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом 1882/2003¹⁸⁸

Директива передбачає взяття на облік усіх нафтобаз, призначених для зберігання, наливання та зливання нафтопродуктів, встановлення на них технічних засобів для зменшення викидів ЛОС із резервуарів із нафтопродуктами, приведення у відповідність до установлених вимог усіх стаціонарних резервуарів, залізничних, морських, автомобільних цистерн, а також пристроїв для наливання та зливання нафтопродуктів.

Директива 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів

Набір загальних правил вводиться з метою забезпечення недискримінаційного доступу до розвідки, дослідження і видобутку вуглеводневої сировини. Ці об'єктивні та прозорі правила допомагають зміцнити інтеграцію внутрішнього ринку, сприяти більшій конкуренції в ньому і підвищити безпеку поставок. Директива передбачає запровадження правил, які забезпечуватимуть:

- рівні умови для отримання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів всім організаціям, які мають у своєму розпорядженні необхідні ресурси;
- надання зазначених дозволів на підставі об'єктивних, опублікованих критеріїв;

---

¹⁸⁸ Офіційний переклад містить значну кількість помилок, що виникли внаслідок неточного перекладу. У цьому глосарії назва Директиви подається відповідно до офіційного перекладу.

Глосарій

- завчасне доведення до відома всіх організацій, які беруть участь у встановлених процедурах, усієї необхідної інформації.

Група «Бізнес клімат»

Директива 2014/25/ЄС щодо закупівель юридичними особами, які працюють у секторі енергетики та така, що скасовує Директиву 2004/17/ЄС від 18 квітня 2016 року

Спрямована на забезпечення відкритості ринку, а також справедливого здійснення закупівель, зокрема у секторі енергетики: добування (виробництва), транспортування та розподілу газу, тепла, електроенергії.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок електроенергії, згідно якого електроенергія є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ до наявної інфраструктури, створює виробникам електроенергії сприятливі умови для інвестування у нові види енергії (вітер, сонце та ін.)

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок газу, згідно якого газ є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ підприємствам до розподільчих мереж, газових сховищ та магістральних мереж газопроводів.

Директива 2008/92/ЄС стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення цін на газ та електроенергію для кінцевих промислових споживачів

Згідно неї мають бути впроваджені відкриті загальнодоступні механізми інформування про ціни на енергоресурси для споживачів. Також має бути спеціально розроблена методика та впроваджений механізм збору відповідної інформації про ціни на газ та електроенергію.